

‘Dat was een gezellig feest, gisteravond, pap,’ zei Gup. Otto, Gups vader, knikte terwijl hij opruimde. Hun rode pizzabus stond in Odoorn tussen de bomen op de brink. De bus was ook omringd door meer dan tweehonderd stoelen. Een paar dagen geleden waren Otto en Gup hier gekomen op uitnodiging van meester Remmelt, de directeur van de basisschool. Ze mochten pizza’s maken tijdens het “stoelenwoud festijn”. Meester Remmelt had van te voren niet veel verteld over dat feest maar Gup en Otto waren er snel achter gekomen wat dat inhield. Elk jaar bedacht de school een bijzonder project en dit jaar was een van de ouders met een krankzinnig idee gekomen: het stoelenwoud. De pizzabus kon alleen maar op zijn plek worden gezet door te slompen tussen stoelen door. Elke stoel bleek van een van de kinderen van de school te zijn en aan de stoel hing een vel papier. Op dat vel een foto van een kind dat op een voor hem speciale plek stond en daaronder een gedicht. Dat gedicht was door het kind geschreven over zijn eigen speciale plek. En nu stonden die stoelen hier als stille getuigen van een feestje waar Otto de pizza’s voor had gebakken. Gup ging in een vetleren stoel zitten en keek eens goed om zich heen. Otto kwam naast hem zitten, op een vermolmd houten keukenstoel die van ouderdom uit elkaar dreigde te vallen.

‘Te gek idee eigenlijk,’ zei Otto. Gup knikte. ‘Ik begrijp dat we hier een tijd mogen blijven staan?’ ‘Meester Remmelt heeft dat gisteren voor elkaar gekregen. Ze hopen dat er veel mensen in het stoelenwoud komen dwalen en dan is het leuk als er nog meer te doen is.’

‘Dat betekent wel dat wij een soort toeristenburo worden,’ grinnikte Gup. ‘Ze denken vast dat onze bus bij het stoelenwoud hoort.’

Otto staarde dwars door de stoelen heen.

‘Lijkt me wel leuk. Toeristenburo “Otto en zoon”.’

‘Ik dacht eerder aan “Vraagbalie Gup en vader.”’

Otto pakte een geplastificeerd vel papier dat met een stevig touw aan de leuning van de stoel waarop hij zat was geknoopt en las wat er op stond.

“Ik hou van de stilte
en meer nog
van de stiltes
tussen twee stiltes in
die momenten
probeer ik te rekken
oneindig lang
en nog iets verder
dan oneindig lang.”

Nadat Otto het hardop aan Gup had voorgelezen keek hij nog een keer starend voor zich uit.

‘Wow zeg,’ zei hij nadat Gup met zijn vingers knipte om zijn vader uit de betovering te halen.

‘Deze is vast voor mij geschreven,’ fluisterde Otto vol bewondering. ‘Je hebt mooie woorden geschreven eeh...’ Otto keek nog een keer naar het gedicht en vond de naam van de schrijver.

‘Louise.’

‘Wat voor foto staat er bij dan?’ vroeg Gup nieuwsgierig. Otto keek naar de afbeelding op de achterkant.

‘Ik denk dat een soort van zolder is. Ik zie een ladder en een paar hanebalken.’

Gup keek vanuit zijn luie stoel met zijn vader mee. Het gedicht was geschreven, zag hij, met mooie letters die diep in het papier drukten. Hij zag ook dat er niemand op de foto stond. Alle andere gedichten die hij even vluchtig had bekeken hadden ook een foto van de dichter.

Alsof het om een bijzonder waardevol papier ging liet Gup het weer aan het touw hangen.

‘Vreemd,’ zei hij. ‘Geen foto van de dichter.’

‘Jij vindt alles vreemd,’ zei Otto plagend. ‘Wanneer je wilt weten waarom hier geen foto bij staat dan ga je maar op onderzoek uit. Dan ga je wat onnutigs doen tenminste. En terwijl je bezig bent met onnutige dingen wil je dan ook even naar dat winkeltje gaan van Meerman. Daar hebben ze verse basilicum.’

Gup grijnsde. ‘Voor op de pizza “stoelenwoud” neem ik aan.’

‘Dat heb je snel door, Gup.’

‘Zo ben ik,’ lachte Gup.

‘Ach jij.’ Otto stond op en liep naar de pizzabus. Gup liep hem achterna, kreeg wat geld mee en slenterde tussen de stoelen door, in de richting van de winkel van Meerman. De winkel van Meerman had een deur zo vol met berichtjes dat het wel een aankondigingsbord leek. “Onze kat is weg. Vind hem alsjeblieft en breng hem terug. Charlotte van Landiekampen 22” Daaronder een foto van een geeuwende grote oranje kater. Op een ander briefje kon je lezen dat je hier een lot kon kopen om miljonair te worden. Ook las Gup de aankondiging voor een volksdansfestival en een groot papier waarop stond dat Meerman op maandag was gesloten. In kleine letters stond er onder: “Heb je écht iets nodig, dan weet je me zoals altijd te vinden.” Gup opende de deur en stapte naar binnen. Links in de ruimte was een kleine groente afdeling maar het grootste deel van de zaak werd in beslag genomen door bloemen en planten. Achter, tegen de wand van de groente afdeling hing een bord: “seizoensgebonden Groente en fruit uit Odoorn. Alles lekker langzaam hier en nu voor u gekweekt.” Er onder stond, handgeschreven: “Bij Meerman krijgt u meer, man (en vrouw)”

Gup had nog geen drie passen in de winkel gezet of de eigenaresse kwam om de hoek kijken.

‘Ha die Gup,’ zei ze. ‘Zo heet je toch, Gup?’ Gup wilde “ja” zeggen maar kreeg de kans niet. ‘Je bent hier met je vader en die heet Otto, toch? Heb je je moeder niet meegenomen of zijn je ouders gescheiden soms?’

Gup had moeite om niet in de vriendelijke ogen van mevrouw Meerman te kijken. Hij kreeg zoveel vragen op zich afgevuurd dat hij niet wist op welke hij het eerst antwoord zou kunnen geven.

‘Jullie hebben lekkere pizza’s, hoorde ik. Vanmorgen was Merel hier al, maar die ken je niet, toch? Ze woont in de buurt van de school. Je weet wel, de school van de stoelen waar jullie tussen geparkeerd staan. Ik begreep dat jullie ook in die bus wonen, of niet? Of wonen jullie in het jeugdgebouw? Alles kan. Melkkan, koffiekkan, theekan?’ De woordenstroom hield maar aan en Gup kon er niet tussen door komen. ‘Merel zei al dat jullie pizza met mozzarella en basilicum zo lekker fris was. Ik neem aan dat jullie de basilicum hebben gebruikt die je hier hebt gekocht gisteren, toch? Die koop ik van tante Jantje. Die verbouwd het in haar eigen kas. Heb je de rode basilicum al geprobeerd? Oh nee, je hebt alleen de groene gekocht, met een stukje geitenkaas van Brinksma. Of nee, niet van Brinksma zelf natuurlijk, maar van zijn geiten. Lekker, toch?’

Het lukte Gup om langs de ogen die hem zo gevangen hielden te kijken. Pas op dat moment zag hij dat er achterin de zaak, in de buurt van de kassa, een meisje schaterlachte zonder overigens dat ze geluid maakte. Ze zat op een stoel en leunde achterover. In haar hand had ze een zwarte pen, of een fineliner, en op haar schoot had ze een boek met een zwarte kaft. Ze had lange sluike vlasblonde haren dat zo te zien tot tussen haar schouderbladen kwam en haar lippen stonden strak. Eigenlijk schaterlachten alleen haar ogen, de rest was wat strakker. ‘Je wist zeker al dat ik Fien ben, toch. Dat weet iedereen. Merel vond het gisteren een mooie opening. Ik kon niet komen want de winkel moet open zijn, zeker nu. Je moet haar wel hebben gezien, ze had een fototoestel bij zich. Zo’n enorm apparaat met een enorme lens. Ik zeg wel eens dat ze op zoek moet gaan naar een leuke vent maar daar heeft ze geen tijd voor. Wat is tijd, denk ik dan. Als je geen tijd maakt dan neemt de tijd bezit van jou, toch? Je leeft maar een keer, toch?’ Nadat ze dat laatste had gezegd draaide ze zich plotseling om. Ze sloeg haar handen voor haar mond en keek met grote ogen naar het meisje op de stoel. Direct daarna keek ze weer naar Gup.

‘Neem jij haar mee? Ze zit hier al de hele ochtend in dat boek van haar te schrijven. Ze kletst me de oren van mijn kop. Gedichtjes schrijft ze. Dat boek kocht ik voor haar in Emmen. Je weet wel, bij die boekenwinkel met die goedkope boeken in die passage. Daar liggen boeken die geen boeken zijn. Een kaft met lege bladen er in. Zwart wilde ze, geen rood of groen of blauw. Alleen maar zwart.’ Fien Meerman zag niet dat het meisje op de stoel knipoogde naar Gup.

‘Daar schrijft ze in. Oh, dat had ik al verteld. Een mens dat twee keer binnen vijf minuten hetzelfde verhaal verteld heeft behoefte aan een goed geheugen, toch? Dat zei mijn moeder altijd toen ze dement werd. Basilicum wil je?’

Gup had vier potjes verse groene basilicum in zijn handen. Fien Meerman liep naar de kassa en nam op weg er naar toe ook een pot rode basilicum mee. ‘Probeer deze ook maar. Krijg je van me. Net zoals mijn dochter. Ze moet er even uit en jij lijkt me wel een geschikte peer, toch?’

Gup rekende af en wachtte af of het meisje mee zou gaan.

'Kom op Louise, doe eens wat.'

Gup keek met een schuin oog naar Louise. Dat kon geen toeval zijn, dit moest het meisje van het gedicht zijn dat Otto net vond.

'Ik hou van de stilte en meer nog van de stiltes tussen twee stiltes in', zei Gup de woorden die hij van het gedicht had onthouden.

Louise keek verbaasd op, zette de stoel op vier poten, trok haar vale versleten spijkerbroek met gaten op de plek waar haar knieën zaten omhoog, gooide haar haar op de rug en liep achter Gup aan. In haar hand had ze haar zwarte boek, in haar andere de pen. Gup bracht de vijf potten verse basilicum naar de pizzabus. Hij zag Otto nergens, zette de potjes op de grond voor de ingang van de bus en liep daarna met Louise achter hem aan naar de stoelen waar hij vanmorgen met Otto zat.

'Ik neem aan dat deze van jou is,' zei Gup nadat hij het gedicht over de stilte tussen zijn vingers had genomen. Louise zweeg en Gup had het idee dat ze dat heel lang kon volhouden.

'Kun je me de meest bijzondere plek van Odoorn laten zien? De plek van je foto bijvoorbeeld?'

Louises gezicht betrok. Ze liet haar hoofd zakken waardoor haar ogen op de grond gericht waren.

Haar vingers speelden nog steeds met de pen maar ze opende haar boek, Daarna deed ze de achterkant van haar pen even in haar mond en haalde de dop er af. Ze schreef en toen ze klaar was draaide ze het boek in de richting van, Gup.

"sommige plekken zijn bevroren

daar komt niemand

omdat de stilte je tegenhoudt

als je ze wilt bezoeken."

Gup knikte. 'Die plek moet eerst ontdooit worden, begrijp ik.'

Louise sloot haar boek. Gup stond op.

'Ik doe mijn best om je te helpen met zwijgen door zelf ook niet al te veel te zeggen. Ik ga voetstappen verzamelen van iedereen die hier al een keer heeft gelopen.' Vanuit zijn ooghoeken keek hij naar Louise die heel licht glimlachte door met haar mondhoeken een beweging naar boven te maken waardoor haar ogen flauwtjes glommen. Gup stond op en liep tussen de stoelen door. Zo nu en dan boog hij naar de grond en pakte een veer, of een stokje. Hij pakte ook een keer een haarbandje die hij aan Louise gaf. Ze nam hem aan en stopte die in haar broekzak. Niet veel later zag Gup dat Louise met haar been schudde alsof er iets in haar broekspijp zat. Het haarbandje kwam onder uit de broekspijp naar buiten. Er zaten waarschijnlijk niet alleen gaten op de plek van haar knieën maar ook in haar broekzakken. Ze raapte het bandje om, legde haar schrijfspullen neer, pakte haar dunne lange haren bij elkaar en deed het bandje om haar haar. Daarna opende ze haar boek, ging in het gras liggen en schreef. Gup kon niet zien wat ze schreef en liep verder.

Niet veel later hoorde hij aan de manier waarop de voetstappen werden gezet dat Louise snel dichterbij kwam en snelheid minderde toen ze vlak achter hem was. Gup besepte opeens dat je niet hoeft te zien dat er iemand dichterbij komt maar dat je het ook gewoon kunt horen, als het maar stil genoeg is. Hij maakte zich zo licht mogelijk door op zijn tenen te gaan lopen maar wist tegelijkertijd dat je jezelf niet lichter kunt maken. Iets in hem vertelde dat Louise hem na deed maar hij keek niet achterom. Gup probeerde bewijzen te vinden voor zijn gedachte. Hij dacht ook te horen dat Louise weer aan het schrijven was. Gup stond stil en luisterde. Hij had het bewijs gehoord: het krassen van een pen in papier. Ze kwam schuin achter hem lopen en hield de bladzijde met de tekst die ze net had geschreven onder Gups ogen.

"Wie stilte eet

hoort meer geluiden."

Gup knikte en de hand met het boek verdween weer. Gup ging op een stoel zitten. Het was een simpel ijzeren exemplaar met een houten zitting. Louise ging ook zitten maar dan in een luxe lederen fauteuil met stevige vierkante poten. Ze verdween bijna in de stoel maar werd toch opgemerkt door een mevrouw in een flodderige zomerjurk die om haar dunne lichaam fladderde. Om haar nek had ze een fotoestel hangen waardoor ze, zo leek het tenminste, bijna voorover viel. Ze ging wijdbeens

voor de stoel staan, zette haar handen demonstratief in de zij en kuchte alsof ze wilde dat Louise haar hoorde maar bang was dat ze doof was.

‘Ik hoef je stemmetje niet te horen, meisje hoor. Dat hoeft echt niet. Merel Spijker snapt best dat je op zoek bent naar je stemmetje. Of dat je op zoek bent naar woordjes. Ik denk dat niemand meer weet hoe je stemmetje klinkt, lieve Louise. Kon ik er maar een fotootje van nemen. Van je stemmetje bedoel ik. Maar dat kan jammer genoeg niet. Ik zucht een beetje als ik denk aan je. Wat heb je een mooi haarbandje in je haartjes. Staat je goed meissie, heel goed. Dat past wel bij dat armbandje dat je ooit van je vader kreeg. Nou zou je ook eens een broek aan mogen trekken die past bij dat haarbandje. Eentje zonder gaten. Maar ach, ik ga weer verder. Doe je de groetjes aan je moedertje en je papaatje?’

Merel deed een stap achteruit, zwierde haar zomerjurk, die opeens ook veel op een gordijn leek, alle kanten op en liep weg terwijl ze haar fototoestel aan haar oog zette.

Merel had zich nog niet omgedraaid of Louise rukte het haarbandje uit haar haar en deed die dubbelgeslagen als een ring om een vinger. Daarna stak ze haar tong uit naar de weglopende Merel. Gup wilde naar Louise lopen maar alles aan haar maakte duidelijk dat niemand haar op dit moment moest benaderen, ook hij niet. Gup zag dat Louise haar boek pakte en schreef. Merel liep tussen de stoelen door en fotografeerde ze. Een ouder paar stapte van de fiets. Ze bogen zich voorover naar een gedicht. Merel wist niet hoe snel ze dichterbij moest komen en Gup hoorde hoe ze met een kirrende hoge stem uitgebreid ging uitleggen wat die stoelen hier deden. Gup hoorde, net als bij Louise, veel verkleinwoorden. Het begon hem op te vallen en hij moest er om lachen. Louise niet. Gup kon zich voorstellen dat hij het ook niet prettig zou vinden als iemand hem zo liefelijk en peuterig en dolletjes zou aanspreken. Gup zag dat de man en vrouw die net waren afgestapt een paar pogingen deden om weer op te stappen maar Merel ging voor de fietsen staan en belette op die manier dat de twee weg zouden gaan. Gup had zo met het tweetal te doen dat hij er naar toe liep. ‘Jannie en Theo, jullie hier?’ riep Gup toen hij vlak bij was. ‘Dat zal mijn vader leuk vinden dat jullie hier komen kijken. Had even gebeld dat jullie er aan zouden komen.’ Gup knipoogde en de man snapte meteen wat de bedoeling was en speelde mee.

‘Deze allervriendelijkste vrouw vertelde ons al even over dit stoelenwoud en die gekke rode pizzabus...’

‘Ha, grappig oom Theo. Die gekke rode pizzabus. Je doet natuurlijk net of je niet weet dat hij van pap is.’

Merel deed nog een poging om er tussen te komen maar Gup nam de twee mee in de richting van de pizzabus. ‘Dank je wel jongen. Die vrouw was net kleefpasta. We konden niet los van haar komen,’ zei de vrouw.

‘Ik heb al heel wat manieren bedacht om mensen af te wimpelen maar wat ik ook probeerde, bij deze dame lukte het niet. We moeten verder maar we logeren hier in de buurt en komen vast nog een keer om uitgebreid alle gedichten te lezen. Ik heet trouwens toevallig ook echt Theo. Mijn vrouw heet geen Jannie maar ik mag haar echte voornamen nooit vertellen.’

De vrouw zuchtte en stapte op de fiets.

‘Wilhelmina Juliana Bernharda,’ zei ze. ‘Niet verder vertellen hoor, niemand gelooft je toch.’

Theo en Wilhelmina Juliana Bernharda keken nog een keer om naar Merel maar die had inmiddels een nieuw slachtoffer gevonden om tegen aan te kletsen. Louise had iets van een glimlach om haar mond toen ze dichterbij kwam. Ze liet Gup haar laatste gedicht zien, het gedicht dat ze schreef nadat Merel bij haar weg was gelopen. Aan de manier waarop ze het geschreven had kon Gup zien dat ze boos was.

“kleine woorden
maar wat zijn dat nou
kleine woorden
iedereen heeft ze
voor mij

en ik
ik geef kleine woorden terug
zo klein
dat niemand ze hoort
dat zal ze leren
met hun stomme kleine woorden.”

Gup wilde, nadat hij het had gelezen, zijn duim opsteken toen hij bedacht dat Louise niets zei maar wel kon horen.

‘Ik weet niet waar je de woorden vandaan haalt maar ik wil wel meer van je lezen.’

Louise keek langs Gup. Ze zag een man aan komen lopen en verstijfde. Ze griste haar zwarte boek uit de handen van Gup, draaide zich om en rende weg waarbij ze over stoelen sprong en via een pad naast het stoelenwoud, met ongelijk liggende stenen, verdween.

De man kwam naast Gup staan. Hij had een bonkig hoofd met tussen zijn ogen een paar diepe verticale lijnen. Zijn wenkbrauwen stonden nadenkend en hij schudde zijn hoofd

‘Die bliksemschicht die voor jou vluchtte,’ zei de man met een zware stem, ‘was mijn dochter Louise.’

Merel banjerde tussen de stoelen door. Ze had nog steeds een zwierende zomerjurk aan waarvan Gup echt dacht dat die gemaakt was van een gordijn. Er onder had ze dit keer stevige legerschoenen die in het gras landen bij elke stap die ze zette. Otto volgde elke stap.

‘Wat is dat voor flierefluiter?’ vroeg hij.

Gup plukte wat basilicumbladjes van de planten die hij had gekocht en haalde zijn schouders op.

‘Goed gekozen woord, pap: flierefluiter. Ze heet Merel.’

Gup vertelde dat hij had opgetrokken met de Louise van het gedicht. En dat ze niets zei, alleen maar stukjes schreef in een zwart boek. Hij vertelde over Fien Meerman en hij eindigde met de vreemde situatie rond Louises vader. Nadat hij er over had verteld keken Gup en Otto allebei naar de zonderlinge bewegingen van Merel. Het leek of ze in haar eentje een stoelendans deed. Soms liep ze slenterend rond om dan in een keer zo snel als ze kon op een stoel te gaan zitten. Soms schaterlachte ze, om even later als een oud, kromgetrokken vrouwtje schuifelend door het gras te lopen.

‘Elk dorp heeft zijn verhalenvertellers,’ zei Otto. ‘En elk verhaal heeft een verteller nodig. Ik ben benieuwd, Gup, welk verhaal we hier te horen krijgen.’

‘Hoe bedoel je pap?’

Otto haalde zijn schouders op. ‘Een meisje dat niet praat maar schrijft en vlucht voor haar vader. Dat maak ik niet elke dag mee.’

‘Misschien was het toeval dat ze net op het moment dat haar vader kwam weg ging.’

‘Maar wat zei haar vader dan?’

‘Niets, alleen dat Louise zijn dochter was. Hij zei ook nog dat hij die stoelen maar niets vond en er alles aan zou doen om ze weg te krijgen. Daarna liep hij verder.’

Otto fronste zijn wenkbrauwen. ‘Interessante mening,’ mompelde hij. Daarna pakte hij de potjes basilicum.

‘Dit ruikt lekker zeg.’

‘Ik heb er ook een rode basilicum bij gekregen,’ zei Gup. ‘En ik las in de winkel dat ze alleen groente verkopen die op dat moment van de tuinen van tante Jantje geoogst kunnen worden.’

‘Kiekeboe,’ klonk opeens een hoge stem waarna het guitige lachende gezicht van Merel boven de uitgeeftafel uitkwam.

‘Het is wat met deze wereld,’ zei ze.

‘Nou,’ antwoordde Gup. ‘En met de tijd ook.’

‘Met de tijd ook al? Wat dan?’

‘Zo snel als de tegenwoordige tijd over gaat in de verleden tijd, daar sta je eigenlijk nooit bij stil.’

Merel hield haar hoofd scheef alsof ze nadacht. ‘Die is wel mooi. Je moet ook niet stilstaan bij het verstrijken van de tijd want stilstand is achteruitgang.’

‘Die hebben we niet,’ zei Gup.

Weer had Merel haar hoofd in de nadenkstand.

‘Jullie hebben geen achter uitgang’ zei ze.

‘Klopt,’ zei Gup. ‘Alleen een vooruitgang, die meteen de vooruitgang is.’

‘Als er maar vooruitgang in zit,’ mompelde Merel.

Otto keek van zijn zoon naar Merel. Hij probeerde in te schatten hoe jong, of hoe oud ze was maar dat was lastig. Misschien, zo dacht hij, zat ze wel tussen jong en oud in. Ze had wat denklijnen in haar voorhoofd maar haar wangen waren strak. Ze deed haar best om haar gezicht te laten spreken maar haar ogen waren wat dof.

‘Waar hebben jullie het over?’ vroeg Otto.

Merel had direct een antwoord klaar.

‘Nergens over. En als je de “n” er af haalt heb je het wel ergens over.’

Otto keek dommig naar de bijzondere vrouw die voor de bus stond. ‘Als je de “n” van nergens afhaalt blijf je tenminste ergens pap,’ zuchtte Gup.

‘Jullie doen je best maar met die woordgrappen en grollen. Ik ga pizza’s bakken.’

‘Bak ze maar flink bruin dan. Doe je er ook rode basilicum op? Die is wat pittiger dan de groene.’

Otto keek naar de kruiden die hij op zijn snijtafel had staan.

'Dat zou ik een keer kunnen doen. Kom je proefproeven dan?'

Merel knikte.

'We zijn hier langzaam. Maar niemand is de laatste tijd zo langzaam als Harm.'

'Is dat een woordgrapje dat ik weer niet snap?' vroeg Otto.

Merel schudde haar hoofd. 'Harm Arends, van Fien Meerman. Hij heeft een half jaar geleden een ongeluk gehad en is nog steeds langzaam. Zijn hasses in elk geval'

'De vader van Louise,' zei Gup nadenkend.

'Ja, die. Ken je hem?'

'Hij heeft een keer twee zinnen tegen me gezegd. Ken je dan iemand al?'

Merel zwaaide haar hoofd heen en weer.

'Bliksems nee, zeker niet als hij ook nog eens niet meer zegt dan een dikke vette overdreven eigen mening,' zei Merel.

Gup keek Merel aan.

'Hij vond deze stoelen maar niets en zou er voor zorgen dat ze hier niet lang zouden staan.'

'Precies, een vette dik overdreven eigen mening. Dat is Harm Arends. Je moet hem halverwege tegemoet komen anders gaat hij in discussie.'

'Wat zijn hasses eigenlijk,' vroeg Otto.

Merel wees op haar hoofd. 'Dat wat de een wat meer heeft en een ander te weinig. Die grijze massa onder je schedelpan. Die radertjes en schroefjes die met draadjes aan elkaar vast zitten en je laten nadenken. Mij in elk geval. Je hersens dus. Hoe laat heb je die proefpizza met mijn kruid klaar?'

'Jouw kruid?' vroeg Gup.

Merel grinnikte. 'Tante Jantje, dat is mijn artiestennaam.'

Gup dacht na. 'Verbouw jij de groente die in de winkel van Meerman wordt verkocht?'

Merel knikte. 'Ik niet alleen hoor. In Odoorn zijn heel veel volkstuinten. Je ziet ze alleen niet als je het niet weet. Ze zijn verborgen voor een ongeïnteresseerd oog. Mooie lapjes grond waar groente en fruit en kruid wordt verbouwd. We verbouwen genoeg en we werken samen met Fien. Zij verkoopt wat we over hebben.'

'Dus als iedereen op hetzelfde moment zijn sperziebonen klaar heeft ligt er op dat moment heel veel van in de winkel van Meerman?' vroeg Otto.

'Jij hebt hem door pizzaman. Dankzij tante Jantje.'

'Dus wat er nu in de winkel ligt komt uit jullie tuinen?'

'Precies, volle grond groente, langzaam maar zeker met alle liefde grootgebracht. Maar hoe laat was die pizza klaar, zei je?'

'Uurtje van nu.'

Merel lachte. 'Dan kom ik langs.'

Gup dacht na over iets anders dat hij had gehoord.

'Wat voor ongeluk had de vader van Louise eigenlijk gehad?'

Merel keek met grote ogen naar Gup.

'Gevallen, op zijn kop.' Meer zei ze niet. Ze keek spiedend om zich heen, stampte twee keer met haar legerschoenen op de grond alsof ze een paard was dat klaar voor vertrek stond en zwaaide.

'Tot over een uur. Oh nee, zevenenvijftig minuten. Erg hè, die tijd, je kunt er nooit van op aan, het wordt steeds later.'

Meester Remmelt, de directeur van de school, liep tussen de stoelen door. Ze hadden gisteren na de opening van het stoelenwoud even met hem gesproken. Gup keek nu eens goed naar hem maar kon zijn gezicht niet zien. Meester Remmelt liep voorover gebogen, alsof hij wat zocht. Zijn schouders schokten een beetje, alsof hij de hik had maar Gup had al snel daar dat het geen hik was maar dat het er naar uit zag dat hij huilde. Otto keek met Gup mee en haalde zijn schouders op. Het leek of de directeur merkte dat de twee naar hem keken. Hij rechtte zijn rug, keek in de richting van de pizzabus en kwam dichterbij geslenterd. Hij stak zijn hand op en knikte.

‘Moet je nou eens kijken wat we voor elkaar hebben gekregen,’ sprak hij.

‘Mijn complimenten,’ zei Otto.

Meester Remmelt krabde door zijn volle witte baard aan zijn kin. ‘Niemand had gedacht dat het echt zou lukken en moet je eens zien. Elk kind van mijn school heeft gewoon een gedicht geschreven. Zelfs de kinderen die niet kunnen schrijven.’

‘Hoe hebben jullie dat voor elkaar gekregen dan?’ vroeg Gup.

‘Elk kind mocht aan wat ouders vertellen over zijn eigen foto en die ouders hebben daar een gedicht bij gemaakt. Mooi hè? Ik werd net gewoon even emotioneel. Soms vechten de tranen in mijn ooghoeken er om wie het eerst naar buiten mag.’

‘Welke heeft er deze keer gewonnen?’ vroeg Gup.

Meester Remmelt grinnikte.

‘Dat moet de traan zijn geweest die als eerste naar buiten kwam. Ik heb hem niet gezien want hij lag eerder op de grond dan ik door had. Die traan kwam zo snel en zo heftig en zo onverwacht, daar was niets tegen bestand.’

‘Dat zijn wel de mooiste tranen,’ zei Otto. ‘Van die snelle onverwachte die je niet ziet aankomen. Heb je al door waardoor deze tevoorschijn schoot?’

Meester Remmelt keek om zich heen en zwaaide met zijn armen. Het was net of hij de stoelen voor hem uitnodigde om het antwoord te geven maar de stoelen zwegen.

‘Kijk nou eens. Elk kind heeft een gedicht geschreven. Een paar week geleden was er niets, en nu?’

Meester Remmelt deed een stap achteruit. Een paar maand geleden bedachten we dit en hebben we overal stoelen gezocht. We zijn naar de kringloop gegaan en hebben stoelen gekregen. In een container bij een zaak in tweede hands spullen stonden ook meer dan honderd. We mochten ze allemaal hebben en drie week geleden stond er een stoelenberg op het schoolplein.’

‘Een stoelenberg?’ vroeg Otto.

‘We hadden alle stoelen gestapeld waarna elk kind een stoel mocht uitkiezen. Ik heb er van een afstand naar gekeken. Toen voelde ik de eerste tranen al komen maar die heb ik weten te parkeren, tot zo even.’

Er verscheen een hele grote glimlach onder de baard van meester Remmelt. Zijn ogen straalden en zijn borstelige wenkbrauwen maakten een dansje op het ritme dat zijn vingers tokkelden op de uitgeeftafel.

‘Ik trakteer mezelf op een pizza,’ mompelde hij. ‘Mijn vrouw is toch niet thuis en ik moet goed voor me zelf zorgen van haar,’ knipoogde hij. ‘Wat hebben jullie in de aanbieding?’

‘De stoelenwoud pizza natuurlijk,’ zei Gup. De vegetarische versie met mozzarella en rode basilicum, de vlees versie met salami. Waarbij we moeten zeggen dat we de rode basilicum nog niet op de pizza hebben uitgeprobeerd. Die voegen we vandaag toe op aanraden van Fien Meerman.’

Meester Remmelt kneep zijn ogen een beetje dicht. ‘Als het een tante Jantje ingrediënt is dan is het altijd goed’ zei hij. Daarna begin hij te mompelen: ‘Over Fien gesproken, daar zul je net haar man hebben.’

‘De vader van Louise?’ vroeg Gup fluisterend.

‘Heb je haar al gesproken?’

‘Niet echt gesproken.’

‘Ach nee, je hebt gelijk. Spreken doet ze al een hele tijd niet.’

‘Heeft ze dan ooit wel gesproken?’ vroeg Otto.

Meester Remmelts gezicht werd somber. 'Ja, tot dat Harm...'

'Jullie hebben het toch niet over mij hè,' riep Harm, die juist op dat moment zijn gezicht liet zien. Zijn stem klonk bars. Niet vriendelijk in elk geval. Zijn gezicht was hoekig en hard en zijn bruine ogen leken zwart.

'Wanneer haal je die stoelen weer weg, Remmelt?'

Meester Remmelt zuchtte diep.

'Je kunt wel zuchten maar daarmee zijn die stoelen niet weg hoor. Het is toch geen kijk, die oude zoi.'

Gup en Otto wisten niet wat ze konden zeggen. De manier waarop Louises vader reageerde was erg onplezierig.

'Maar de stoelen staan er pas sinds gisteren,' hikkelde meester Remmelt.

'En zonder toestemming, dat ook nog vast.'

'Dat is niet zo.'

'Ha, dat geloof ik niet. De gemeente is helemaal niet scheutig met vergunningen. Ik wacht al een jaar op toestemming om mijn bedrijf uit te breiden. Ho maar, daar doen ze niet aan. En jij zou een vergunning hebben voor deze uitdragerij? Belachelijk noem ik het.'

'Die vergunning hebben we keurig aangevraagd.'

'Vriendjespolitiek zeker. Deze gemeente doet zijn best niet voor de inwoners. In elk geval niet voor mij. Ik wil het huisje naast de winkel van Fien aan haar bloemenwinkel plakken maar dan heb ik te maken met beschermd dorpsgezicht. Stelletje minkukels. Er gaat zoveel mis in dit dorp en dan flikken jullie het ook nog om van die aftandse stoelen neer te gooien. Die burgemeester die we hier hebben deugd niet. Ze is opgegroeid voor galg en rad en...'

'Hij,' zei Gup.

Harm keek giftig naar Gup.

'Wat, hij?'

'De burgemeester is een hij. U zei dat ze is opgegroeid voor rad en galg.'

Even leek Harm uit het veld geslagen. Daarna herpakte hij zich snel.

'Ik weet heus wel wat ik zeg, snotter. Of het nou een hij of een zij is maakt niets uit. Ze moet beter weten.'

'Hij,' zei Gup een tweede keer. 'Hij moet beter weten.'

Harm knipperde met zijn ogen. Daarna wees hij naar Otto. 'Hou die snotter uit de buurt van mijn Louise. Van die hummel wordt ze heus niet beter.'

Voordat Otto iets kon zeggen draaide Harm zich met veel kabaal om en liep mopperend weg.

'En ik zei niet eens dat de burgemeester een vrouw was,' riep hij. Daarna schopte hij tegen een stoel aan die wel oud maar ook zeer stevig was. Even wankelde de stoel maar bleef op vier poten staan. Met zwaaiende armen en handen die wegwerpgebaren maakten slenterde hij verder.

Meester Remmelt had zijn ogen neergeslagen en keek naar de punten van zijn schoenen. Daarna haalde hij zijn schouders op. 'Hij is boos op alles en iedereen.'

'Of op zichzelf,' mompelde Otto.

'Dat ook. Misschien begint het daar wel mee. Er valt bijna niet mee te praten. Ze zeggen dat het erger is geworden na het ongeluk dat hij had,' zuchtte meester Remmelt.

'Is het daarom dat Louise niets zegt?' vroeg Gup.

Meester Remmelt veegde wat tranen uit zijn ooghoeken.

'Het lijkt er wel op. Sorry hoor, ik word zo'n sentimentele oude dwaas die jankt om het minste of geringste. Kun je die pizza lekker zout maken want door al dat huilen verlies ik heel wat zout.' Tussen de tranen door grinnikte hij. 'Jantje huilt, Jantje lacht,' zei hij waarna Otto hem de pizza over de uitgeeftafel toeschoof.

'Met rode basilicum van tante Jantje. En een extra snufje zout.'

'Wanneer u even wilt zitten,' zei Gup. 'Stoelen genoeg.'

Meester Remmelt grijsde, zocht een comfortabele stoel uit en genoot met zijn ogen dicht van de pizza.

Meester Remmelt bleef zitten waar hij zat en hij was niet alleen. Ook Merel kwam haar pizza eten en meer dorpsbewoners vonden hun weg naar het stoelenwoud en de pizzabus. Gup en Otto kregen het lekker druk en het geroezemoes klonk als een lied dat tussen de stoelen door zong. Ouders liepen met hun kinderen die hun stoel en gedicht zochten. Wanneer iemand zijn eigen gedicht vond werd het voorgelezen. Er werd gelachen, gerend en geslenterd. Kinderen deden verstoppertje en boompje verwisselen maar er veranderde wat aan de stemming toen Louise zich liet zien. Ze liep achteruit, met haar ogen dicht en ontweek de stoelen. Waar ze langs ging zwegen de mensen en keken naar haar. Op die manier leek het of ze in een afgesloten geluiddichte cocon zat. Ze had haar zwarte boek bij zich en haar pen gebruikte ze om, zo leek het, te dirigeren. Ze zette iedereen die naar haar keek stil. Ook iedereen die haar niet zag merkte dat er wat aan de hand was en bleef stil staan om te zien waar de stilte opeens vandaan kwam. Louise leek zich niet bewust te zijn van de onnatuurlijke rust die er was. Precies bij de pizzabus hield ze halt en draaide zich om. Gup zag dat ze haar ogen heel langzaam open deed, alsof ze wilde dat hij haar in de ogen keek. Ze had met een oogpotlood een streepje onder haar onderste oogleden getekend.

Gup maakte woorden met zijn lippen en zei ze zonder geluid.

‘Ik zie je.’

Louise glimlachte.

‘Leuk dat je hier bent,’ zei Gup op dezelfde manier.

Louise keek alsof ze niet snapte dat iemand dat kon zeggen. Ze bladerde door haar boek en leek op zoek naar een gedicht dat ze eerder schreef.

“Ik ben hier

nu

hier

is niet daar zijn

want daar

hoef je niet te zijn

als het niet moet.”

Gup schudde zijn hoofd. ‘Ik wil niet weten wat je daar mee bedoelt,’ zei hij. ‘Maar ik denk wel dat ik het snap.’ Louise kreeg een vragende blik in haar ogen. Het leek of ze Gup ergens voor uitnodigde. Hij keek naar Otto. Die knikte. Gup verliet de pizzabus en volgde Louise die, nu vooruit lopend, tussen de stoelen door liep. Ze kwamen Merel tegen.

‘Niets uit de grond trekken hoor,’ zei ze tegen Louise. Gup zag dat Louise haar best deed om niet naar Merel te kijken. Die liep achter hen aan. ‘Wanneer je rust zoekt in tante Jantjes tuinen doe dat dan zonder ergens aan te zitten. Je vingertjes heb je niet gekregen om spulletjes uit de grond te halen.’

Gup zag dat Louise zich opwond en sneller ging lopen. Merel had een grimas op haar gezicht en versnelde ook haar pas. ‘Je moeder krijgt morgen een paar spitskolen in de winkel maar jij hoeft ze er nog niet uit te halen hoor. Dat doe ik morgenvroeg wel als jij nog lekker in je bedje ligt.’

Weer die verkleinwoorden, dacht Gup. Hij had geen idee wat Merel daarmee wilde bereiken. Louise stond opeens stil, Merel liep door. ‘Wanneer je normaal doet tegen je vader doet hij vast ook wel weer normaal terug,’ zei ze bezwerend. Het leek op een soort van spreuk die ze uitsprak maar Louise schudde traag haar hoofd en keek Gup hulpeloos aan.

‘Wat wil ze eigenlijk. Zit ze je te pesten in de hoop dat je wat zegt?’ vroeg hij zonder dat Merel het hoorde.

Louise knikte. Ze rechtte haar rug, keek vastberaden en stapte stevig door. Merel liep voor hen en draaide zich plotseling om. Ze kwam in hun richting lopen maar Louise draaide zich om en liep achteruit verder. Zo passeerden ze elkaar en stak, toen Merel verder was gelopen, haar tong uit. Daarna lachte ze, draaide zich weer terug om en huppelde verder. Gup liep naast haar en zag dat ze haar boek opende. Ze schreef snel. De pen kraste diepe zwarte letters die Gup probeerde te lezen op het moment dat Louise ze schreef. Hij zag dat ze haar tong tussen haar lippen door liet glijden. Toen ze klaar was zette ze een dikke stip, deed het boek dicht, stopte de pen in haar achterzak en rende.

Gup keek eerst of ze vaart zou minderen maar dat deed ze niet waarna hij ook zijn pas versnelde en zijn best deed om haar in te halen. Louise hoorde Gup komen en rende nog harder. Buiten adem rende ze over een strook gras langs een wit klein huisje dat aan de kant van de straat stond. Gup volgde haar. Er was een doorgang tussen twee rijen hoge coniferen door en vlak daar achter bleef ze stilstaan. Gup kwam naast haar staan en keek verbaasd. Hij keek uit over volkstuinen. Aan twee kanten van een middenpad lagen strookjes grond, bebouwd met groente, fruit en kruiden. Hij schatte dat er meer dan tien stroken waren. Links zag hij palen staan waar stokbonen langs omhoog groeiden. Rechts vooraan bramenstruiken en aan het middenpad zag hij bieslook en peterselie. Op verschillende plekken zag hij aardappels, sla en spitskool. Halverwege aan de linkerkant zag hij een boom, het leek een perenboom en achter de boom stond een tuinhuisje. Langzaam liep Louise voor hem aan tussen de tuinen door. Gup begreep dat dit de tuinen van tante Jantje waren. Hier verbouwde een aantal mensen hun groente en boden ze, wat ze te veel hadden voor zichzelf, aan via de winkel van Fien.

‘Mooi hier,’ mompelde Gup waarop Louise glimlachte. Ze liep naar de peterselie, kneep er in, plukte een beetje en wreef het tussen haar vinger. Daarna rook ze aan haar vingers. Ze inhaleerde diep en zuchtte. Vervolgens liet ze haar vingers aan Gup ruiken. Die kon aan Louises gezicht zien dat peterselie op de een of andere manier belangrijk voor haar was. Louise liep naar links en spreidde haar armen. Ze fladderde en huppelde in de richting van het tuinhuisje. Voor de deur van het huisje was een verhoging. Daar ging ze op zitten en nodigde Gup uit om naast haar te gaan zitten. ‘Wat schreef je net?’ vroeg Gup zacht. Louise keek strak voor zich uit en opende haar boek. Ze bladerde en kwam toen op de bladzijde waar ze het laatst had geschreven. Ze gaf haar boek aan Gup.

“Kletsen

zoals ze hier doen

is praten

maar dan zonder waarde

kletsen

is praten

waarbij de woorden

elkaar niet snappen

ik snap niet

waarom mensen kletsen

als ze eigenlijk

niets te zeggen hebben.”

Louise rook nog een keer aan haar vingers. Ze wachtte niet tot Gup wat zou zeggen, ze verwachtte het misschien niet eens. Gup dacht na. Hij merkte niet dat er iemand hun kant op kwam. Louise wel. Ze wenkte de vrouw die er aan kwam. Pas toen ze bij hen stond zag Gup haar. De vrouw was klein, had witte kleren aan en wat Gup opviel was dat ze kromme vergroeide vingers had.

‘Je hebt weer liefde geplukt Louise. Laat eens ruiken.’

Louise stak haar vingers uit en de vrouw rook er aan. ‘Peterselie. Liefde. We hebben er hier genoeg van in de tuinen. Niet alles plukken, dan houden we genoeg.’

Louise knikte. Gup schudde licht zijn hoofd.

‘Jij hebt geluk,’ zei de vrouw tegen Gup.

‘Dank u wel.’

‘Dini, zo heet ik,’ zei ze.

‘Gup,’ zei Gup.

‘Van de pizzabus?’

Gup knikte.

‘Je hebt geluk omdat Louise je hier mee naar toe heeft genomen. Deze plek rust uit als er mensen komen want zodra ze weg zijn gaat het hier in sneltreinvaart. Op het moment dat jullie door de doorgang kwamen verstilde dit gebied. En met elke stap die jullie zetten gaat het hier nog langzamer en langzamer. Ik merkte dat er iemand was doordat de natuur hier trager werd. Voel jij het ook?’

Gup leunde achterover. Hij voelde niets bijzonders maar wilde de enthousiaste vrouw niet teleurstellen.

'Ik denk,' zei hij, 'dat je hier vaker moet komen om het te kunnen merken.'

'Goed gedacht jongen, goed gedacht.' Daarna keek ze naar Louise. 'Merel heeft waarschijnlijk weer gezegd dat je nergens aan moest zitten.'

Louise knikte.

'Dan moet je maar snel de liefde van je handen spoelen,' grinnikte Dini.

Louise bladerde door haar boek. Ondertussen staarde Dini over de tuinen.

'Moet je eens kijken Gup. Iedereen die hier een tuin heeft komt voor de rust. Daardoor is het stil. En iedereen zorgt er voor dat er geen gif wordt gebruikt. Puur natuur. Eigenlijk zijn we met zijn allen trots op dit stukje. In het voorjaar begint dat te kriebelen. Ik woon daar,' zei ze en wees op een huisje dat grensde aan een lapje grond. Elk jaar gebeurt het weer dat ik in het voorjaar uit mijn raam kijk en dat de grond een bepaalde geur afgeeft. De geur van het voorjaar. Het is een lichte geur. Het is nadat de dauw op een nieuwe manier is beschenen door de zon en over het veld trekt. De dauw neemt de zonnestrallen dan voor het eerst echt in zich op en verspreid zich door de lucht. Wanneer ik dat ruik weet ik dat ik de tuin om mag spitten. De tuin zelf geeft me toestemming. En het bijzondere is dat op diezelfde dag meer mensen voor het eerst een kijkje komen nemen. Dan trek ik mijn spitbroek aan, pak mijn schep en ga een rij spitten. Ik merk dat de tuin dat nodig heeft. En ik ook natuurlijk,' lachte ze. 'En kijk nu eens. Het bloeit en groeit en weet je wat?' zei ze bezwerend. 'De aardappels zijn klaar. Ik voel het. Ik denk dat ik vanavond mijn eerste maaltje eet.' Dini keek er bij of het een hoogtepunt was. Ze wees met haar gekromde vinger naar Louise. 'Jij kan ook wel wat nieuwe aardappels gebruiken. En je vader ook. Die moet weer nieuw leven in zijn donder hebben om te zorgen dat hij niet zo bliksemt.'

Daarna zweeg ze. Louise knikte en Dini aaide Louise over haar hoofd waarna ze wegliep.

Gup verkende de volkstuin terwijl Louise met haar boek op schoot op de veranda zat en schreef.

“Wanneer deze plek uitrust
als mensen hier stappen zetten
hoe lang duurt het dan
voor alle tijd stil staat.

of meer nog dan dat
en we terug kunnen gaan
dwars door de grens van tijd.

Wanneer ik hier lang blijf
kan ik genoeg terug in de tijd
om het ongeluk voor te zijn.”

Ze liet het Gup lezen.

‘Je maakt me nieuwsgierig,’ zei hij. ‘Heel nieuwsgierig.’

Louise sprong op, pakte het boek uit de handen van Gup en rende plagerig weg. Ze rende over de paden die ze zo te zien heel goed kende en Gup volgde. Aan het eind van de tuinen wachtte ze Gup op en toverde een bladzijde te voorschijn die ze al eerder had beschreven.

“Niemand heeft alles gelezen

Niemand snapt alles

Niemand ziet alles

zelf ik niet

wat ik zie

lijkt alles te zijn

maar is maar een deel

van alles.”

‘Mooi,’ zei Gup. ‘Het lijkt me ook goed dat je niet altijd alles weet anders kun je nooit je eigen verhaal maken. Dan is het altijd een deel het verhaal van iemand anders.’

Louise knikte.

‘Wat ik begrijp is dat je niets zegt maar wel kunt praten. Wat ik denk ik dat het te maken heeft met een ongeluk dat je vader heeft gehad. Wat ik niet weet is waarom je bent gestopt met praten maar wat ik wel zie is dat je eigenlijk toch praat, maar dan met het papier. Maar zelfs dat weet ik niet zeker en is het maar een deel van alles.’

Louise maakte een paar kluiten aarde klein tussen haar vingers. Het zachte zand veegde ze tot een dunne laag. Ze pakte een stokje en streelde de aarde. Ze schreef letters in het zand.

“hier is rust
groeit alles langzaam
daar groeit niets
sterft alles langzaam
ik wil hier langzaam groeien
daarom ben ik hier
in deze rust.”

Gup pakte het boek van Louise en vroeg om de pen. Hij pakte een nieuwe bladzijde en schreef de woorden over die Louise net in de grond had gestopt.

'Je hebt je woorden gezaaid, Louise. Hier in deze grond waar de tijd langzamer gaat als je er bent. Besef je dan ook dat de tijd voor iemand die hier nu niet is in hetzelfde tempo doorgaat. Je krijgt op die manier steeds meer afstand tussen jou en die andere.'

Louise zag dat Gup haar woorden had overgeschreven en veegde over de grond, over de woorden die ze had gezaaid. Weer pakte ze het stokje en schreef bedachtzaam.

"ik zeg niets

omdat er dan geen echo is
die me herhaalt."

Gup wilde de woorden overschrijven maar Louise hield zijn arm tegen en schreef een vervolg.

"mijn vader

hij is een echo

hij herhaalt alleen woorden

die niemand wil horen

op een toon

die je niet na wilt doen."

Ze keek Gup aan. Haar ogen waren glazig omdat er een vochtig zout vliesje over lag. Ze pakte de hand van Gup en liet hem de woorden in haar boek schrijven. Daarna wreef ze in haar ogen, spuugde in haar handpalm en wreef over de woorden die ze even daarvoor in het zand had geschreven. De woorden veegde ze er mee weg en kleefden aan haar handpalm. Daarna wreef ze haar handen tegen elkaar en deed of ze haar handen waste. Het overtollige zand viel op de grond en een dun lichtgrijs laagje bleef op haar handen achter. Ze pakte Gups handen en wreef nog een keer. Daarna glimlachte ze, pakte het boek van de grond en stond op.

Toen ze zich beiden omdraaiden keken ze in het grijnzende gezicht van Merel. Iets in dat gezicht maakte dat Gup en Louise elkaar even aankeken. Er lag een vreemde gloed in Merels ogen, een beetje onheilspellend.

'Je vader zoekt je,' zei Merel kortaf. Hij wil weten of je op de zolder bent geweest.' Daarna lachte ze vals.

Louise deed haar best om niets te laten merken maar Gup voelde dat ze schrok. Ze deed haar kin omhoog, maakte zich langer en liep met een boog om Merel heen.

'Je hebt niets uit de grond getrokken toch?'

Louise deed niet haar best om duidelijk te maken dat ze alles had laten staan.

'Je vader is niet veranderd, Louise. Jij bent veranderd. Het lijkt wel of jij het ongeluk hebt gehad, en niet hij.'

Gup zag dat Louises schouders daalden en dat ze opeens minder groot was. Ze wilde niet reageren maar haar schouders gingen licht op en neer. Daarna draaide ze zich om naar Merel en schoten haar ogen vuur in de richting van de vrouw die met haar hand een lok uit haar gezicht streek. Het leek of Louise wat ging zeggen. Ze gooide haar handen in de lucht en zuchtte. Daarna schopte ze tegen een steen, draaide zich om en versnelde, zoals ze al eerder deed, haar pas. Louise nam Gup mee tussen de coniferen door de tuinen uit. Ze zagen niet dat Dini ze hoofdschuddend nakeek en doelgericht in de richting van Merel liep.

Louise liep een halve meter voor Gup uit.

'Ik ben er ook nog hoor,' zei Gup. 'Wanneer je boos bent op Merel dan ben je boos op Merel. En wanneer je vindt dat je vader zich stom gedraagt dan vind je dat je vader zich stom gedraagt. Maar ik ben je vader niet. En ik ben Merel niet.'

Het leek of de woorden aankwamen. Louise hield haar pas even in waardoor Gup op gelijke hoogte kwam. Even keken ze elkaar aan en glimlachte Louise.

'Zal ik met je mee naar huis gaan?' vroeg Gup. Louise stond plotseling stil en dacht na. Daarna schudde ze haar hoofd en bladerde in haar boek maar kon niet vinden wat ze zocht.

Gup liep ondanks dat Louise het niet wilde met haar mee de winkel in waar Fien achter de toonbank stond en een bos bloemen samenstelde. Niet veel later kwam Harm, Louises vader, de ruimte in gebanjerd.

'Je bent op de appelzolder geweest,' zei hij met luide stem.

Louise sloeg haar ogen neer.

'Je weet dat je daar niet mag komen. Of weet je dat soms niet meer?' tetterde hij. 'Ja, dat helpt, dat zwijgen van jou. Weet je wat het is met jou? Je denkt niet na. Je hoofd is leeg. Wat zeg ik, nog minder dan leeg, leger dan leeg. Ik ben al meer dan een half jaar thuis en...'

Het leek of Harm beseftte dat Louise niet alleen was.

'Wat doe jij hier?' vroeg hij bars aan Gup. Die haalde zijn schouders op.

'Ik heb geen bord gezien waarop staat dat het hier verboden is voor mij,' zei hij droog.

'Ik vroeg niet om een gevat antwoord. Ik vroeg wat je hier doet.'

'Ik ben hier om afgeblaft te worden,' zei Gup. Daarna draaide hij zich om en liep de deur uit. Hij draaide zich in de deuropening om en zei: 'En dat is gelukt.'

Louise liep een paar seconden later naast hem en weer niet veel later kwam haar vader tierend naar buiten. 'Je blijft hier. Je bent op de appelzolder geweest en je weet dat ik dat niet wil.'

Hij pakte Louise bij de schouder en draaide haar zo dat ze hem in de ogen moest kijken. Ze schudde wild met haar hoofd.

'Wat nee?', schreeuwde Harm. Hij kneep zijn stevige vingers om de schouder.

'Stop daarmee, je doet haar pijn. Ik was op zolder, Louise is er niet geweest,' zei Fien opeens.

Harms mond viel open van verbazing waarop hij zich naar zijn vrouw draaide. Hij liet Louise los die huilend wegrende. Harm hield zijn hoofd scheef om te laten doordringen wat Fien net zei.

'Ik was het,' zei ze nog een keer. 'Je moet eerst zeker zijn voor je iemand valselijk beschuldigd,' zei ze kalm. 'Je gedraagt je verschrikkelijk. En nu ga je naar je dochter en maak je het goed.'

Fien draaide zich om waarbij ze Harm alleen met Gup liet. Harm schudde zijn hoofd alsof hij wakker wilde worden uit een vreemde droom. Gup sloop bij hem vandaan. Hij kon Louise nergens zien en liep bijna automatisch Fien achterna, de winkel in.

Fien mompelde terwijl ze snijbloemen in allerlei kleuren gedachteloos verplaatste op een werktafel. Eerst legde ze de bloemen op kleur om ze even later weer anders te herschikken. Gup keek er naar en had niet door of Fien wist dat hij vlak bij haar stond. Ze zuchtte een paar keer diep, liep naar de kassa om die te openen en te sluiten. Gup wist eigenlijk niet wat hij hier deed en bedacht net dat hij naar Otto zou gaan toen Fien begon te vertellen.

‘Harm is op 18 oktober van de appelzolder gevallen. Hij was appeltjes aan het drogen, samen met Louise. Dat deden ze altijd samen. Ik kon wel eens jaloers zijn op die twee. Hij heeft vier maanden in het ziekenhuis gelegen omdat hij op zijn hoofd was gevallen. Daar hielden ze hem kunstmatig in slaap. En het gekke was. Toen hij er uit werd gehaald duurde het niet lang of hij mocht weer naar huis. Hij heeft zo’n sterk lichaam.’

Fien zuchtte en legde de bloemen weer op kleur. ‘Hij heeft zo’n sterk lichaam,’ herhaalde ze, ‘alleen is zijn hoofd veranderd.’ Fien staaarde naar haar handen. ‘Ik zeg het verkeerd. Zijn hoofd is niet veranderd. Harm is bang dat zijn eigen hoofd is veranderd. Hij is bang dat door de val zijn hoofd een vergiet is geworden waar alles wat hij weet door ontsnapt. Hij haalt dingen door elkaar en denkt dat hij zaken vergeet. Je moet niet vergeten dat hij vier maanden niet mee heeft gemaakt. Het lijkt net of hij die tijd versneld wil inhalen,’ glimlachte Fien. ‘Dat lukt natuurlijk niet maar hij leeft nu veel te snel. Hij wil overal zijn en alles meemaken en vergeet te rusten. Hij rent honderdtien meter in elke honderd meter die hij loopt. Hij wil dertig woorden per seconde zeggen en hij luistert daardoor bijna niet naar een ander. En dat zorgt er voor dat hij ruzie met iedereen heeft. Als ik niet zeg wat hij denkt gaat hij in discussie. Wat zeg ik, hij wil gelijk hebben. Altijd wil hij gelijk hebben omdat hij bang is dat zijn geheugen hem in de steek laat. Als jongen werd hij gepest omdat hij niet kon leren, dachten ze, maar ik zeg je dat hij meer weet dan ik. Veel meer. Hij heeft altijd het gevoel gehad dat hij zich moest bewijzen. Altijd, nu weer.’

Fien leek zich bewust te worden van Gups aanwezigheid. ‘Waarom zeg ik dit allemaal tegen je?’ mompelde ze. ‘Je hebt net zelf gezien hoe Harm kan zijn. Hij ontploft om het minste of geringste. Het moet gaan zoals hij wil en hij let vooral op wat niet goed gaat. Niemand kan langer dan een paar minuten naar hem luisteren omdat hij zijn eigen mening zo heftig laat horen dat het anderen afschrikt. Hij is de hele tijd wantrouwend en wanneer ik tegen hem in ga dan botst het. Dat was ook al voor het ongeluk maar zoals nu...’

Fien liep door de zaak en zette een paar potten op een andere plek. ‘Het is nog erger geworden toen hij merkte dat Louise in haar boek schreef in plaats van te praten. Hoe meer Harm zijn mening zat te verkondigen, hoe meer Louise zich terugtrok. Ze kon helemaal verdwijnen in dat boek van haar. Harm is vooral boos dat ze niets zegt. En dat niemand mag lezen wat ze schrijft.’

Gup zocht de ogen van Fien met zijn ogen.

‘Ik mag lezen wat ze schrijft,’ zei hij.

Fien stond stil en keek een tijd lang Gup met open mond aan.

‘Niet waar!,’ zei ze verbaasd.

Gup boog zijn hoofd. ‘Echt.’

‘Heel bijzonder. Wat schrijft ze dan?’

Gup keek Fien strak aan waarop ze haar hoofd schudde.

‘Je hebt gelijk, dat moet ik niet aan jou vragen. Ik hoop dat ze mij ook een keer laat lezen wat ze schrijft. Ik wil ook zo graag dat ze weer wat zegt. Het leek of ze zich steeds verder terug trekt. Ik...’ Harm kwam de winkel binnen gerend.

‘Wat deed jij eigenlijk op mijn appelzolder?’ vroeg hij direct toen hij de drempel over was. Gup had geen zin om naar Harms woorden te luisteren en liep langs hem zonder hem aan te kijken. Hij stak de straat over en hoorde Harm met stemverheffing tieren. Harm bleef schelden en met zijn vingers in de oren liep Gup de laatste honderd meter naar de pizzabus. Er waren nog een paar mensen die genoten van een pizza. Gup probeerde vrolijk te kijken maar het lukt hem niet. Hij ging op de stoel van Louise zitten en keek wat voor zich uit. Naast hem kwam iemand zitten maar Gup merkte het bijna niet. De man had een bord op zijn schoot met een “stoelenwoud-pizza”.

Gup dacht na maar werd daarbij op een bijzondere manier gestoord. De man naast hem trok niet bewust zijn aandacht en toch deed hij het. Er was iets in zijn houding dat er voor zorgde dat Gup stiekem naar hem keek. Pas toen zag hij dat het meester Rimmelt was. Hij speelde met zijn gezicht. Of zijn gezicht speelde met hem. Het leek of er rubberen onderdelen in het gezicht verstopt zaten die te pas en te onpas samentrokken. Meester Rimmelt knipoogde, zoog zijn wangen naar elkaar toe en imiteerde daarmee een happende vis. Niet veel later stak hij onverwacht zijn tong uit die met het puntje van zijn neus speelde. Ondertussen genoot hij van zijn pizza. Meester Rimmelt had een volle baard en groeven in zijn gezicht die van zijn neusvleugels in een halve cirkel naar beneden liepen. In zijn voorhoofd was het een wirwar van lijnen en boven zijn helblauwe ogen had hij borstelige wenkbrauwen. Zijn haar stond aan de voorkant wat wild op zijn hoofd. Hij sneed zijn pizza op een speciale manier. Alsof er een lied in zijn hoofd zat en hij op de melodie van het lied dansende bewegingen maakte met zijn mes. Er kwamen geen rechte punten pizza tevoorschijn toe hij was gestopt met snijden maar stukken in allerlei soorten en maten. Hij at netjes maar ook dat was bijzonder. Gup kon zien dat hij soms heel langzaam kauwde, alsof hij elk stukje echt wilde proeven en daarna kon meester Rimmelt een flink, bijna te groot stuk in zijn mond proppen om het malend te kauwen. Al die tijd wist Gup dat meester Rimmelt op hem lette, net zoals hij op meester Rimmelt lette.

‘Ju zit up d stoewl mut ut mwooiste gedicht,’ zei meester Rimmelt smakkend. Daarna keek hij alsof hij niets had gezegd en sneed weer dansend een stuk uit zijn pizza.

Gup pakte het gedicht er nog een keer bij. Het leek of hij hem al uit zijn hoofd kende.

“Ik hou van de stilte
en meer nog
van de stiltes
tussen twee stiltes in
die momenten
probeer ik te rekken
oneindig lang
en nog iets verder
dan oneindig lang.”

‘Soms duren stiltes wel meer dan oneindig lang,’ antwoordde Gup.

Meester Rimmelt wilde net een stuk in zijn mond stoppen toen hij nadenkend over ging in slow motion. Vertraagd bracht hij de pizza naar zijn open mond en sloot die nog trager.

‘Louise trekt zich terug omdat ze niet alleen mag zijn,’ zei meester Rimmelt raadselachtig.

Gup stond op. Iedereen wist wat van Louise en haar vader en moeder. Iedereen had wat te zeggen over haar maar Gup kreeg opeens het sterke vermoeden dat niemand er wat aan deed. Iedereen keek er naar om te zien hoe het mis ging en niemand stak een vinger uit. Iedereen hoorde Harm schreeuwen en Fien zuchten maar er gebeurde niets, zo leek het.

‘Dan moet je er wat aan doen,’ zei Gup. ‘Zorg er dan voor dat ze alleen mag zijn.’

Meester Rimmelt keek niet naar Gup. Hij stak zijn vingers tussen zijn lippen en likte er aan.

‘Dat doe ik al lang en ik ga er nog meer aan doen. Ik merk dat het nu kan,’ zei hij. ‘Op een voorwaarde.’

Gup stak zijn hand uit om het bord aan te pakken. In plaats van het bord gaf meester Rimmelt Gup een hand.

‘En die voorwaarde is?’

‘Dat je me helpt.’

‘Hoe dan?’

‘Je kunt me helpen door Harm en Louise iets te geven. Iets wat ze allebei nodig hebben maar niet krijgen.’

‘Ik ga Harm echt niets geven hoor,’ mompelde Gup. ‘Dat is een bullebak die niets anders doet dan blaffen.’

'Dan niet,' zei meester Rammelt. 'Maar als je hem niet geeft wat hij nodig heeft dan blijft het zoals het nu is.'

Gup liet de hand van meester Rammelt los en dacht na. Hij zuchtte alsof hij zich overgaf. Hij nam het bord over.

'Goed dan, wat heeft hij nodig?'

'Dat vertel ik je later. Morgenvroeg ben ik hier, zeker weten.'

Meester Rammelt stak zijn handen in zijn broekzakken en slenterde weg. Zijn voeten wezen wat naar buiten waardoor het leek of hij schaatsbewegingen maakte. Gup nam het bord mee en zag dat meester Rammelt van de korstjes een lachend gezicht had gelegd. Onwillekeurig moest Gup lachen.

Gup en Otto zaten aan de ontbijttafel in een gebouwtje dat aan de rand van het stoelenwoud stond. Het gebouwtje mochten ze als slaapplek gebruiken. Gup vertelde uitgebreid over wat hij met Louise en haar ouders had meegemaakt. Otto had Gup de hele tijd aangekeken.

‘Heftig,’ had hij als eerste gezegd nadat Gup was uitverteld. ‘Je kunt niet de hele wereld op je schouders nemen, Gup.’

‘Ik weet het pap.’

‘Ik kan me voorstellen dat je wilt helpen. Ik hoef je ook niet te waarschuwen maar verwacht niet dat Louise opeens gaat praten.’

Gup keek zijn vader aan. ‘Ik heb helemaal niet gedacht om dat voor elkaar te krijgen of zo. Misschien schrik ik wel als ze haar mond open doet en wat zegt,’ glimlachte hij. ‘Misschien heeft ze wel een krakende donkerbruine rochelstem,’ fantaseerde hij.

‘Of een overslaande brekende piepkuiken hoge stem,’ lachte Otto.

‘Ik doe wel voorzichtig pap. Ik vind haar wel aardig en ik vind het geweldig wat ze schrijft. Ze laat me nadenken.’

‘Zou tijd worden,’ plaagde Otto waarop Gup zich verslikte in een broodkorst. Otto schoof een beker naar hem toe en Gup dronk wat.

‘Wat gaan we vandaag doen?’ vroeg hij.

‘Meester Rammelt komt langs. Hij is nog niet klaar met de stoelen en wil er nog wat mee doen.’

‘Er wat mee doen? Wat dan?’

Otto haalde zijn schouders op. ‘Hij wil als afsluiting nog wat organiseren. Een combinatie van de stoelen en eten. Vaag hè?’

‘Daar komen jullie wel uit, maar niet heus,’ zei Gup.

‘Dank je wel voor je vertrouwen,’ mompelde Otto. ‘Bedenk jij anders even wat,’ grapte hij.

Gup ging er serieus op in. ‘Mijn hersenen rollen en hollen wel even. Als ik iets weet dan hoor je het wel.’

Buiten liepen al weer wat toeristen, met de fiets aan de hand, door het stoelenwoud. Merel liep er ook bij. Otto en Gup liepen, nadat ze hun slaapplek hadden opgeruimd, naar de pizzabus om te kijken wat ze vandaag nodig hadden om pizza’s te bakken. Het was of Merel er op had gewacht. Gup en Otto waren nog niet halverwege of Merel kwam bij hen lopen.

‘Dus jij mag in het boek van Louise lezen?’ vroeg ze voordat ze hadden kunnen groeten.

‘Ook goedemorgen,’ mompelden Gup en Otto tegelijkertijd.

‘Ja ja, maar mag jij dat?’

Gup keek naar Merel en voelde weezin in zich opkomen. Hij wilde wel weglopen maar bedacht opeens dat het misschien wel handig zou zijn om mee te praten met Merel.

‘Jazeker Merel. Ik mag dat,’ zei hij met de nadruk op het woord “ik”.

‘Dus ze praat?’ vroeg Merel.

‘Ik heb haar nog nooit horen praten. Jij wel dan?’

‘Ja, natuurlijk. Tot ze besloot om niets meer te zeggen.’

In plaats van dat Merel de vragen stelde had Gup het gesprek overgenomen.

‘Waarom zei ze opeens niets meer dan?’

‘Ja, wisten we dat maar. Bliksemkaters, dan zou de wereld weer wat vrolijker zijn.’

‘Dus als ik het goed begrijp is de wereld nu niet vrolijk?’

Merel wachtte even voor ze antwoord gaf.

‘Het is toch wat. Fien is mijn beste vriendin. Ze heeft een man teruggekregen na het ongeluk die niet alles meer weet en een dochter die niets meer zegt. Daar word je bliksemkaters nog eens aan toe toch niet vrolijk van.’

Ze waren bij de bus aangekomen. Otto deed de deur van slot en liep samen met Gup naar binnen. Merel liep gedachteloos achter hen aan de bus in.

‘Zou je naar buiten willen gaan?’ vroeg Otto.

'Tuurlijk Otto. Altijd jongen. Even niet aan gedacht. Ik ben zo met mijn gedachten bij Louise dat ik helemaal niet doorheb dat ik jullie zo maar achterna loop.'

'Dan moet je niet zo met je gedachten bij Louise zijn maar meer bij jezelf,' zei Otto afstandelijk.

'Hoe kan dat nou, niet met mijn gedachten bij Louise. Weet je dat ze gisteravond pas om elf uur thuis is gekomen. Haar vader was woedend op haar.'

'Hoe weet je dat?' vroeg Otto.

'Wat denk je? Fien is mijn beste vriendin. Daar heb ik het vanmorgen van gehoord natuurlijk. Het wordt bliksemse katers steeds erger.'

'Is dat zo?' vroeg Gup.

'Ach, wat weet jij er nou van jongen. Je komt hier net kijken. Je kent ze helemaal niet.'

'Maar ik mag wel in het boek van Louise lezen, en jij niet,' kon Gup niet nalaten te zeggen.

Merel kneep haar ogen samen.

'Wat wil je daar mee zeggen?'

Gup haalde zijn schouders op.

'Wat wil jij eigenlijk zeggen met wat je zegt?', vroeg Otto.

'Ik wil er voor zorgen dat Louise zich beter voelt.'

'Dat gaat je niet lukken,' zei Otto plompverloren.

'Tuurlijk wel.'

Otto keek naar Merel.

'Ga je beter voelen, Merel, nu!' riep hij.

Merel schrok. 'Wat doe je?', vroeg ze.

'Voel je je al beter?' vroeg Otto.

'Nee, natuurlijk niet. Denk je dat ik me beter ga voelen als je dat tegen me zegt?'

'Precies, je hebt hem door. Ik kan je geen beter gevoel geven. Ik kan je niet helpen. Dat moet je zelf willen. Door te graag te willen dat jij je beter gaat voelen gaat het juist niet lukken. Ik kan er niet voor zorgen dat een ander zich beter voelt. Dat moet iemand zelf doen.'

'Ja, maar...'

'Geen "ja maar", Merel. Als je Louise echt wilt helpen moet je kijken wat zij nodig heeft en niet wat jij denkt dat zij nodig heeft.'

Merel dacht heel even na.

'Misschien heb je gelijk.'

'Ik hoef geen gelijk te krijgen.'

'Bijzonder stel zijn jullie. Bliksem ja, een heel bijzonder stel.'

'Dank voor het compliment,' zei Gup.

Merel draaide een rondje om haar as met haar handen in de lucht. Ze ging door haar knieën in een slechte imitatie van een sierlijke ballerina. Op het moment dat ze op haar tenen wilde gaan staan zwikte ze licht door haar enkel waarna ze als een drilpuddinkje in elkaar zakke.

'Dat moet ik dus maar niet meer doen,' mompelde ze.

'Wat niet?' vroeg Otto.

'Een opstijgende zwaan nadoen.' Otto kreeg een ingeving.

'Wil je me helpen?' vroeg hij.

Merel keek Otto aan alsof ze eerst wilde weten of hij serieus was. Daarna knikte ze.

'Altijd. We zijn hier om elkaar te helpen, nietwaar?'

Gup had geen zin om bij Merel in de buurt te zijn. Hij snapte niets van de vrouw.

'Schrijf je even op wat ik moet kopen?' zei hij tegen Otto. Die stak zijn duim op waarop Gup de bus verliet en door het stoelenwoud doolde.

Gup las wat van de gedichten en hoorde gesprekken die andere bezoekers aan het stoelenwoud met elkaar voerden. Hij zag kleinkinderen hun opa's en oma's rondleiden en hij zag, op dezelfde plek als gisteren, meester Rummelt zitten. Gup besloot om zonder wat te zeggen op de stoel van Louise te gaan zitten.

Meester Rummelt keek strak voor zich uit maar Gup merkte aan alles dat die hem allang gezien had. 'De vader van Louise heeft het nodig dat je goed luistert naar wat hij zegt. Hij heeft het ook nodig dat je zegt dat je hoort wat hij zegt. Je moet hem eigenlijk bedanken voor zijn mening. Dat is het moeilijkste deel want je bent het waarschijnlijk vaak niet eens met zijn mening.'

Gup luisterde.

'Moet ik hem gelijk geven?'

'Nee, je hoeft hem geen gelijk te geven. Alleen laten weten dat je zijn mening hoort.'

'Is dat genoeg?'

'Er is nog een tweede ding dat je kunt doen.'

Gup keek, net als meester Rummelt, strak voor zich uit. Hij vond het maar een vreemd gesprek. Alsof hij op een zoektocht moest gaan naar een of andere schat van een piraat en daarvoor een paar aanwijzingen kreeg die hij op moest volgen. Als hij het niet zou doen dan zou de schat voor altijd en eeuwig onder de grond verstopt blijven. Toch wilde Gup weten wat hij daarna kon doen.

'Vertel,' zei Gup.

'Precies, dat moet je zeggen: "vertel". Je moet Louises vader uitnodigen om te vertellen wat hij precies bedoelt.'

'Maar dat heeft hij daarvoor toch al gedaan?'

Meester Rummelt schudde zijn hoofd. 'De eerste keer geeft hij je, ook al wil je het niet, zijn mening. Hij kan niet anders.'

'Komt dat door zijn ongeluk?'

'Nee. Maar hij is bang dat hij dingen vergeet, of dat er niet meer naar hem wordt geluisterd. Als je hem vraagt om te vertellen dan gaat hij nog meer nadenken en dat helpt hem om zijn gedachten op een rij te krijgen. Dat zal er ook voor zorgen dat hij niet meer zo tekeer gaat.'

Meester Rummelt schudde de starende blik van zijn gezicht en stond op.

'Hoe weet je dit?' vroeg Gup.

Meester Rummelt haalde zijn schouders op. 'Probeer het maar.' Daarna liep hij weg.

Gups voeten voelden zwaar toen hij, nadat hij het boodschappenlijstje bij zijn vader had opgehaald, naar de winkel van Fien liep. Hij wilde Harm niet tegenkomen maar hij wilde Louise wel graag zien. Hij had geluk want Louise zat op een kruk in de winkel terwijl Fien bezig was om bloemen te schikken. Louise keek op toen Gup binnen kwam en glimlachte. Fien ook. Gup legde de boodschappenlijst naast de kassa en wachtte tot Fien wat zou gaan zeggen. Hij had inmiddels door dat dat nooit te lang kon duren.

'We hebben dit jaar veel spitskool,' zei Fien.

Gup keek waarschijnlijk alsof hij totaal niet snapte waar dat over ging want Fien lachte uitbundig.

'In de winkel,' zei ze. 'Spitskool. Uit de tuinen van tante Jantje.'

'Ik hou niet van spitskool,' was het enige dat Gup kon bedenken als antwoord. Fien keek op het lijstje van Gup en lachte.

'Je hebt rode basilicum nodig. Fraai is dat. De ene dag heb ik genoeg en de volgende dag kopen ze het onder je neus vandaan. Totaal uitverkocht. Maar,' zei Fien geheimzinnig en kwam wat dichterbij Gup, 'ik heb me laten vertellen dat Dini nog wat in de tuin heeft. Misschien kun je er zelf even naar toe lopen.' Ze knipoogde daarbij heel overdreven en wees met haar hoofd naar Louise. Gup begreep dat ze het fijn zou vinden wanneer hij Louise mee zou willen nemen. Hij knikte terwijl hij een knipoog terug gaf.

Louise had allang door dat haar moeder wilde dat ze met Gup meeging. Ze stond op van haar stoel.

'Ik leg de spullen van het lijstje wel klaar,' zei Fien. 'Ga maar, voordat...'

'Ga je al weer weg,' klonk opeens de stem van Harm. 'Je wilt zeker niet bij mij zijn?' Hij kwam door een deur achter in de winkel de zaak binnen. Gup had het gevoel dat hij weg wilde zijn maar hij dacht aan de woorden van meester Remmelt.

'Ik heb gehoord wat u zei. Dat was een duidelijke mening,' zei hij en hij vond het belachelijk wat hij zei. Harm keek met een scheef hoofd. Hij begon niet te schelden. Het leek net of Gup aan een goede knop had gedraaid. Daarom durfde hij stap twee op zoek naar de schatkist te maken.

'Vertel, want ik begrijp het niet helemaal.'

In plaats van dat Harm hem uitschold voor snotjongen en bemoeial keek hij Gup aan en zei: 'Louise loopt vaak weg als ik er aan kom. Nu ook weer.' Het klonk aarzelend, niet vijandig.

'Maar wist Louise dat u er aan kwam?'

Harm dacht na. 'Weglopen, dat doet ze altijd, dus nu ook.'

'Ik snap wat u zegt,' zei hij. Weer volgde geen vreemde reactie van Harm.

'Als ik hier niet was geweest dan had ze nog op die stoel gezeten. Louise wist niet dat ik kwam en ik wist niet dat uw vrouw toestemming gaf om Louise met me mee te laten gaan. Het is dus dit keer toevallig dat Louise weg gaat als u komt.'

'Hmmm, deze keer wel dan. Maar al die andere keren loopt ze voor me weg.'

'Ik hoor wat u zegt. Daar ben ik niet bij geweest dus dat weet ik niet. We gaan rode basilicum halen uit de tuinen van tante Jantje. Gaat u mee?'

Louise stond achter haar vader en schrok maar Harm schudde zijn hoofd. 'Ik heb hoofdpijn dus ik blijf in huis. Gaan jullie maar.'

Geen gescheld, geen geschreeuw en geen gekrijs. Louise liep langs haar vader maar beiden zeiden niets. Het zwijgen was een diepe stilte tussen hen in die langer dan oneindig leek te duren.

Louise schudde haar hoofd, de hele weg naar de tuinen van tante Jantje. Ze haalde een paar keer diep adem en een keer stond ze stil om wat op te schrijven. Gup liet haar. Hij had van meester Remmelt begrepen dat ze zo nu en dan alleen wilde zijn. Of hij had dat er bij bedacht want of meester Remmelt die woorden had gebruikt wist Gup niet meer. Wat hij wel wist is dat het tovermiddel van meester Remmelt had geholpen. Of was het helemaal geen tovermiddel en was het toeval geweest dat Harm niet was uitgevallen en hem niet had afgeblaft en zou het door zijn hoofdpijn komen. Gup wist het niet. Daar moest hij, zo vond hij, achterkomen.

Louise en Gup stonden tussen de coniferen voor de tuinen van tante Jantje. Van waar ze stonden was er niemand te zien. Louise ademde diep in en keek naar Gup.

‘Mag ik weten wat je net schreef toen we hier naar toe liepen?’ Louise opende haar boek en hield hem onder Gups neus.

“de wind
ze zingt
neemt mijn gedachten mee
zuchtend.

niet zo maar
dat doet ze pas
nadat ze
toestemming krijgt
van mij”

‘Ik kan wel vragen waar je allemaal aan denkt maar dan blijf je schrijven,’ lachte Gup. Louise lachte ook maar niet uitbundig. Ze nam Gup mee in de tuinen van stilte en Louise liep recht op een stukje in de tuin van Dini af waar rode basilicum groeide.

‘He, wat mot dat daar,’ hoorden ze de uitbundige en schorre stem van Dini. Ze konden beiden aan de manier waarop ze het riep horen dat haar boosheid gespeeld was.

Dini kwam op klompen dichterbij. Ze had een fluwelen jurk aan die tot over haar klompen viel. Haar gezicht leek op een gedroogd appeltje en haar piekerige haar bewoog met elke pas die ze zette.

‘Lekker pittig, die basilicum. Bevalt zeker goed op die pizza’s van jullie?’

‘Kom maar eens proeven,’ zei Gup uitnodigend.

‘En wie bewaakt dan de tuinen van Jantje?’ vroeg ze lachend. ‘Gekheid, de tuinen bewaken zichzelf. Wacht, laat me jullie helpen.’

Met haar kromme vingers pakte ze een paar potjes, groef wat basilicum uit de grond en stopte dat in de potjes. ‘Een pizza met spitskool hoef je me niet voor te zetten maar wil je een kool van me hebben?’ vroeg ze aan Gup.

‘Ik ben net ziek geweest,’ grapte hij.

‘Dan niet,’ zei Dini waarop ze guitig en hortend lachte.

‘Dus jullie hebben de weg naar de tuinen weer gevonden. Hier luistert de lucht als je stil bent maar de lucht luistert nooit naar mij want ik ben nooit stil,’ grinnikte ze. ‘Naar Louise luistert de lucht altijd. Als jij hier komt ben zelfs ik stil.’

‘En dat zegt wat,’ raadde Gup.

‘Jij hebt hem door. Het leven vertraagt hier, zeker als je alleen wilt zijn.’

Louise maakte zichzelf wat groter. Gup maakte er uit op dat dat precies voor haar gold.

‘Hebben jullie nog meer nodig?’ vroeg ze.

Louise schudde haar hoofd waarop Dini zwaaide en over een slingerend paadje naar haar eigen huis liep.

‘Zorg goed voor deze tuin,’ riep ze.

Gup nam de potjes met basilicum en liep achter Louise aan. Hij wist al waar ze naar toe liep en het was voor hem dan geen verrassing dat ze even later naast elkaar op de veranda zaten.

‘Je vader heeft een ongeluk gehad,’ zei Gup plompverloren. In plaats van te antwoorden opende ze haar zwartboek voorin en hield het Gup voor. Hij las het hardop aan Louise voor.

“papa is een appel
een pappa appel
een pappel.
hij was oranje
en groen en geel.

de val
heeft er voor gezorgd
dat hij beurs werd
droog en gerimpeld.

ik heb nu geen pappa
ik heb een pappel
die verdort
in een hoekje
zonder dat iemand
zelfs ik niet
er bij kan.”

Louise knikte alsof ze het nog steeds eens was met de woorden die ze had geschreven. Gup dacht niet na en bladerde door het boek. Louise keek en liet het toe. Onverwacht hield ze haar vinger tussen twee bladzijden en liet Gup de woorden lezen die er stonden. Hij las ze voor aan Louise.

“ik heb van niemand geleerd
wat echt stil zijn is
en hoe je echt stil kan zijn
of misschien toch
van jou, papa.

het is jou gelukt
om zes weken lang
van stilte kunst te maken
ook al was dat
geen kunst voor jou.”

‘Was dit toen je vader in het ziekenhuis lag?’ Louise knikte en sloeg een blad om. Ze vroeg met haar ogen aan Gup om de woorden die ze liet zien voor te lezen.

“eskimo’s
ze hebben vijfhonderd woorden
voor sneeuw
ik vijfhonderd
voor zwijgen
pappel heeft er geen woorden voor
hij zwijgt gewoon.”

Gup las hem weleer voor. ‘Stop je ooit nog een keer met zwijgen?’ vroeg hij. Louise dacht na en pakte haar pen. Gup gaf haar het boek, stond op en slenterde door de tuinen. Hij zag dat Merel door de tuinen liep en wilde zich voor haar verstoppen terwijl hij wist dat dat niet ging. Merel stapte op hem af en er was niet te ontsnappen aan haar.

‘Ben je hier al weer?’ vroeg ze.

‘Nee,’ zei Gup. ‘Ik ben mijn tweelingbroer.’

Merel moest lachen om het gezicht dat Gup er bij trok.

‘Jullie lijken wel heel veel op elkaar moet ik zeggen.’

‘Dat komt omdat we uit hetzelfde ei zijn gekropen.’

‘Waar kun je die eieren kopen dan?’ vroeg Merel met een guitige lach.

‘Die groeien volgens mij wel ergens.’

Gup was blij dat Merel niet over Louise begon.

‘We hebben net wat leuke bedacht om het stoelenwoud mee af te sluiten.’

Merel keek Gup aan alsof ze verwachtte dat hij er wat over zou vragen maar Gup glimlachte alleen maar.

‘Ik vertel nog niet wat, hoor. Maar het heeft wel wat met eten te maken.’ Daarna deed ze net of ze haar mond voorbij had gepraat en legde haar hand op haar lippen. Vrolijk met haar rok zwaaiend zwierde ze daarna weg bij Gup, terug door de poort naar waar de tijd sneller gaat. Louise zat ondertussen nog op de veranda, met haar hoofd gebogen over het boek. Gup liep, terwijl hij neuriede om aan te kondigen dat hij er aan kwam, in haar richting. Op het moment dat hij vlak bij haar was rechtte Louise haar rug en keek Gup aan met tranen in haar ogen. Daarna liet ze lezen wat ze net had geschreven. ‘Voorlezen?’ vroeg Gup. Louise knikte.

“onder water
niets horen
niet praten
we zwemmen langs elkaar
pappel
je zegt wel wat.

het water
vervormt je woorden
ik zeg niets terug
je hoort toch niet
wat mijn vervormde woorden
je willen zeggen.”

Gup was een moment stil om de juiste woorden te vinden. ‘Wat mooi zeg.’ Gup bedoelde het goed maar Louise kromp in elkaar. Daarna stond ze op en liep weg. Gup wist niet wat hij moest doen. Hij pakte de basilicum en liep op afstand achter Louise aan. Buiten de tuinen zag hij Louise nergens meer. Gup nam aan dat ze zich had verstopt en slenterde alleen terug naar de winkel van Fien.

Bij de pizzabus was het druk. Gup hielp Otto en dacht niet meer aan Louise. Hij had met zijn vader over haar gesproken en Otto had hem even een knuffel gegeven. Otto had Gup ook geheimzinnig aangekeken toen Gup vertelde dat Merel had gezegd dat ze wat hadden bedacht om het stoelenwoud mee af te sluiten. Hij had niets losgelaten maar Gup zag aan Otto's gezicht dat het wat bijzonders zou worden.

'U wilt een pizza met spinazie en peperolie?' vroeg Gup nog een keer aan een man die voor het raam stond. De man knikte.

'Of ben je doof of zo?' antwoordde hij.

'Of ben je doof of zo?' echode Gup.

De man grinnikte. 'Nee dus,' zei hij. 'Geinig joch, jij,' zei hij.

'Jij ook,' antwoordde Gup. 'Scherpe peperolie of botte?'

De man aarzelde geen moment. 'Wanneer boer De Jong zegt dat hij peperolie wil, dan wil hij peperolie, zo scherp dat je lippen er drie dagen later nog van branden en zonder dat ze wat zeggen vragen om koelwater.'

'Lippen die wat vragen zonder wat te zeggen. Die onthoud ik,' zei Gup. 'Pap, een pizza spinazie met peperolie nummer drie.'

'Weet hij het zeker?' vroeg Otto.

Gup knikte en Otto schudde zijn hoofd.

'Bluswater erbij?'

Boer de Jong knikte. 'En jij wil een paar honderd kilo aardappels van me?'

Otto keek verwilderd van boer De Jong naar Gup en weer terug en legde zijn vinger op zijn lippen.

'Heb je ook lippen die wat willen vragen maar liever zwijgen?' vroeg De Jong.

Mismoedig schudde Otto zijn hoofd.

'Niemand mag het weten,' zei hij toen hij dichterbij de boer was gekomen.

'Van die aardappels niet? Okay, dan niet. Dus je wilt wel aardappels hebben maar niemand mag weten dat je aardappels wilt hebben. Het zijn anders wel de lekkerste nieuwe aardappels, speciaal en heel langzaam gegroeid in de kruimel zand bodem rond onze boerderij. Ik moet nog aardappels tegen komen die lekkerder zijn dan die van ons. Ik ben benieuwd wat je er mee gaat doen.'

'Ik ook,' zei Gup die allang begreep dat het iets te maken had met het idee van Otto en Merel en meester Remmelt.

Otto zuchtte. 'Ik denk dat ik peperolie nummer vier ga gebruiken,' zei Otto waarop hij moest lachen.

'Ik kan dingen nooit geheim houden,' zei hij tegen Gup.

'Jij wel pap, maar anderen niet. Ik begrijp dat jullie iets gaan doen met aardappels en een feest in het stoelenwoud. Dan weet ik nog niet veel toch?'

'Maar dat duurt bij jou nooit lang. Ik daag je uit Gup om er achter te komen wat we gaan doen.'

'Uitdaging geaccepteerd,' zei Gup.

Otto sprenkelde wat peperolie over de pizza en schoof hem in de oven. Boer de Jong ging op een stoel zitten, deed zijn vingers tegen elkaar aan en leunde achterover.

Fien ondertussen had ook de weg naar de pizzabus gevonden. Ze liep tussen de stoelen door en las wat gedichten. Gup volgde haar met zijn ogen en wat later, toen hij zag dat boer De Jong in slaap leek te vallen, liep hij met de peperolie pizza naar hem toe en hield het bord onder zijn neus. Boer de Jong schrok op en keek verlekkerd naar de pizza. Gup keek van een afstandje wat er met het gezicht van boer de Jong gebeurde. Ongeveer dertien seconden na de eerste hap werden de ogen van de boer groter. Zijn wangen trokken samen, net zoals alle groeven in zijn gezicht. Het leek of ze strakker om zijn schedel kwamen te staan, of iemand met een strijkijzer zijn groeven gladstreek. Het was echter niet een strijkijzer maar de werking van de peperolie die ervoor zorgde dat er zweetdruppels op het voorhoofd van De Jong kwamen. Hij hield zich goed en stak zijn duim op naar Otto ten teken dat de pizza precies scherp genoeg was. Hij wuifde zich zo nu en dan wat frisse lucht naar zijn mond en at dapper door. Gup zag dat boer De Jong echt genoot van de pizza. Hij knipoogde naar Gup en stak zijn duim op terwijl zweetdruppels langs zijn hoofd naar beneden liepen.

'Wow, zei hij toen hij het lege bord naar de bus bracht. 'Daar mogen jullie me voor wakker maken. Eindelijk weer eens wat smaak in mijn mond.' Daarna pakte hij een servet en wreef zijn lippen af. 'Er zijn niet veel mensen die hem helemaal op eten,' zei Otto bewonderend. 'Kom je vanavond nog even langs om wat af te spreken over de aardappelen?'

Boer De Jong knikte. 'Ik ga nu eerst naar huis om de waterkraan leeg te drinken,' grapte hij en gaf Otto een high five.

Het leek of Fien er op had gewacht dat boer De Jong weg zou gaan. Schoorvoetend kwam ze dichterbij waarbij ze zo nu en dan naar een gedicht keek en met haar ogen langs de woorden ging. Of ze echt de woorden las die er op stonden was niet te zien. Nerveus speelden haar vingers met de rafelige onderkant van haar trui en knipperde ze een paar keer snel achter elkaar met haar ogen.

'Ik heb zo een lekker stoelenwoud pizza voor je klaar,' zei Otto. Fien keek verrast en keek achter zich om te kijken of Otto het echt tegen haar had en niet tegen iemand anders.

'Bedoel je mij?' vroeg ze ook nog verbaasd.'

Otto knikte.

'Lijkt me lekker. Ik dacht er vandaag aan hoe lang het geleden is dat ik een keer uit eten ben geweest,' gniffelde ze zenuwachtig waarbij het leek of ze lachte om zichzelf.

'Fijn dat je hier bent. Goed dat je de winkel even achter je hebt gelaten,' zei Otto serieus. Fien glimlachte kalm. Ze plukte nog aan haar trui maar ze knipperde niet meer met haar ogen.

'Harm is vandaag naar het ziekenhuis voor een test,' zei ze onverwacht. Een broer van hem is mee en hij overnacht daar.' Ze zuchtte. 'Ze gaan testen hoe het is met zijn hersenen. Hij is bang dat ze zeggen dat hij gek is en niets meer kan.' Otto keek vragend naar Fien. Hij hoefde niets te vragen of te zeggen, Fien praatte wel.

'Harm is een harde werker en opeens mag hij niets. Hij mag niet auto rijden en niet op de fiets. Hij denkt dat iedereen medelijden met hem heeft en dat wil hij niet maar als niemand hem wat vraagt dan vindt hij het maar gek dat niemand belangstelling heeft. Mensen willen bijna niet meer naar hem luisteren omdat hij aan iedereen zo duidelijk zijn mening verkondigd, het liefst met gekke armbewegingen waardoor het lijkt of hij altijd gelijk wil hebben.' Even dacht Fien na. 'Hij wil ook altijd gelijk hebben. Altijd. Gek word ik er soms van. Knettergek. Hij denkt dat de mensen in het ziekenhuis denken dat hij knettergek is maar ik word het op deze manier. En hij heeft het niet eens door. Wanneer ik er over begin dan wordt hij kwaad, en dat ziet er niet leuk uit.'

Fien knipperde weer met haar ogen.

'En dat terwijl het vroeger zo'n goede man was.' Ze keek verschrikt om zich heen. 'Wat zeg ik nu? Natuurlijk is hij nu ook nog een goede man, alleen. Nou ja, hij is nog steeds een goede man.'

Otto werkte aan de pizza terwijl Fien ratelde.

'Soms wilde ik dat ik net als Louise had besloten om een tijd niets te zeggen want alles wat ik zeg is niet goed genoeg of het deugt niet. Die val heeft veel veranderd.'

'Hoe is het eigenlijk gebeurd?' vroeg Otto. Fien haalde haar schouders op. 'Harm weet het wel volgens mij maar hij heeft het er niet over. Hij doet of hij dat stukje van zijn geheugen kwijt is. En Louise wil het ook niet zeggen.'

'Louise?' vroeg Gup verbaasd.

'Ja jongen, ze was er bij. Wist je dat niet?'

Gup en Otto schudden hun hoofd.

'Ze kwam de winkel binnen gerend. Hier achter... ik bedoel achter onze zaak wonen we en nog verder naar achter staat een oude schuur. Daar bewaren we spullen in en Harm gebruikt hem als werkplaats. Op de zolder van de schuur is de appelzolder. Het is een van de plekken van Harm en Louise. Harm droogt daar groente. Bonen bijvoorbeeld, en uien. Hij krijgt ook altijd van de mensen van de tuinen van tante Jantje eten om te drogen. En na de appeloogst laat hij er appeltjes drogen. Hij snijdt dan met Louise de appels in partjes en die hangen ze daar opdrogen omdat ze de droge appelstukjes zo lekker vinden. Zo deden ze dat waarschijnlijk ook op 18 oktober. Waarschijnlijk is Harm naast de ladder gestapt en zo naar beneden gevallen, op zijn hoofd. Louise kwam me waarschuwen. Je weet niet hoe snel je dan allerlei toeters en sirenes te horen krijgt. Ze hebben hem in de schuur geholpen en daarna is hij met de helikopter naar het ziekenhuis vervoerd. Daar heeft hij

zes weken plat gelegen, moet je weten, en toen hij uit de slaap werd gehaald hebben we taart gehaald. Te vroeg,' mompelde Fien. 'Hij herstelde heel erg snel en mocht naar huis maar hij is nog lang niet de oude. Nog lang niet.' Fien keek op. 'Wat ruikt het hier lekker. Louise is thuis en mijn moeder is bij haar. Je zult haar wel hebben ontmoet. Dini.'

'Is Dini haar oma?' vroeg Gup.

Fien knikte. 'Ik heb het gevoel dat ik uit ben,' giechelde ze. 'Wat zal Harm daar van vinden?' schrok ze. Ze plukte weer aan haar trui tot Gup naar buiten kwam met een stoelenwoud pizza. Fien ging in de stoel van Louise zitten.

'Wist je dat dit de stoel van Louise is?' vroeg hij.

Fien schudde haar hoofd. Ze nam de pizza van Gup over. 'Dank je wel. Lekker,' zei ze en wilde beginnen. Op dat moment besloot ze om het gedicht van Louise er bij te pakken en te lezen. Stilletjes begon ze te huilen. Haar schouder schokten licht. Daarna las ze het nog een keer en wreef de tranen van haar wangen. Ze keek glimlachend omhoog en schudde haar hoofd.

'Gek kind,' zei ze. 'Lief gek kind.'

Merel danste door het stoelenwoud. Ze zwierde en zwaaide, huppelde en sprong. Soms gebruikte ze de leuning van een stoel om mee te dansen, even later probeerde ze stoelen te ontwijken door zigzaggend en slalommend te rennen. Ze had een fleurige oranje gele jurk aan die wijd uit liep aan de onderkant. De zoom van de jurk was vuurrood en de kleuren liepen in elkaar over als ze draaide. Hijgend liet ze zich vallen in de vetleren fauteuil naast Fien.

'Ik dacht net aan je,' schreeuwde ze zo hard dat het leek of de hele wereld mocht horen wat ze zei. Fien lachte en wees naar de oren van Merel. 'Oh ja, vergeten,' schreeuwde ze waarop ze met een vlugge beweging dopjes uit haar oren haalde. 'Wanneer ik dans wil ik niets horen,' verontschuldigde ze zich naar Gup en Otto die de bus opruimden en schoonmaakten. 'Dan stop ik van die slaapdoppen in mijn oren,' legde ze uit. Maar meid, wat zit jij hier uit te buiken. Heb je soms drie pizza's achter je kiezen?'

Fien lachte en straalde. Ze stak een vinger op.'

'Lekker, welke heb je gehad?'

Fien wees om zich heen, naar de stoelen. 'De stoelenpizza?' Fien schudde haar hoofd en wees naar de bomen. 'De bomen... de stoelen... oh natuurlijk, de stoelenwoud pizza. Was hij lekker?'

Fien ging met haar tong over haar lippen en wreef over haar buik en maakte zo met gebaren duidelijk dat ze de pizza prima vond.

'Wat doe je toch, meid? Ben je je stem verloren in die pizza of zo?'

Fien schudde haar hoofd maar had geen gebaren om uit te leggen wat ze deed. Ze zuchtte een paar keer diep en gaf het toen op.

'Ik wilde Louise nadoen.'

'Waarom zou je Louise nadoen?' vroeg Merel geamuseerd.

'Heb je haar gedicht wel eens gelezen dan?' vroeg Fien. Merel knikte, ging recht zitten met haar hoofd vooruit en droeg de woorden van Louise voor.

"Ik hou van de stilte

en meer nog

van de stiltes

tussen twee stiltes in

die momenten

probeer ik te rekken

oneindig lang

en nog iets verder

dan oneindig lang."

Daarna keken Merel en Fien elkaar aan en zwegen. Otto en Gup keken naar het tafereel. 'Wanneer je er een schilderijlijst om heen zet is het een mooi stilleven,' zei Gup. Zowel Fien als Merel hadden gehoord wat Gup zei en veranderden op hetzelfde moment, zonder dat ze elkaar aankeken, van houding. Ze draaiden op hun stoel en bleven weer een tijdje doodstil zitten.

'Valt niet mee,' lachte Fien, 'om stil te zijn en stil te blijven.'

'Toch wel knap van Louise,' vulde Merel aan. 'Ze kon als kleine meid al zo lekker lang stil zijn. Dan leek het net of ze tijd voor zichzelf zocht.' 'En als je Harm en mij hebt, zei Fien. 'We kletsen als we willen de hele dag vol, en nog wel langer. Wanneer er geen nacht was dan ratelden we ook dan nog door. Louise niet, die vond het fijn om zich zo nu en dan terug te trekken op haar kamer. Of op de appelzolder.'

'Ik besef opeens dat ze altijd al van die schrijfboekjes had,' zei Merel. Fien knikte. 'Ze schreef altijd al. Er is eigenlijk niets veranderd.' 'Alleen dat ze er nu niets bij zegt,' mompelde Merel.

Otto boog zich voorover uit de pizzabus. 'Juist door haar zwijgen zegt ze zo veel meer dan als ze wat zou zeggen,' zei hij. Daarop keken de twee dames nadenkend.

'Vertel eens,' zei Fien.

'Wat ik zie is een meisje dat alleen wil zijn maar als ze alleen wil zijn dan denkt iedereen dat er wat met haar aan de hand is. Dan is iedereen bang dat het niet goed gaat met haar. Mag ik hardop zeggen wat ik denk?'

Fien knikte.

'Jullie doen zo je best om haar te bereiken dat ze zich alleen nog maar verder terug trekt en wanneer ze alleen willen zijn denken jullie weer dat er wat aan de hand is en doen jullie nog meer je best om haar ergens bij te betrekken. Je man wordt boos en jij probeert alles te goed te doen. En jij, Merel, doet gekke dingen om haar te laten praten.'

Meer hoefde Otto niet te zeggen. Fien stak haar hand op ten teken dat ze genoeg had gehoord. 'Je hebt helemaal gelijk. De vraag is hoe ik dat kan veranderen.' Otto haalde zijn schouders op. 'Mijn moeder zei altijd. "Weten wat er speelt zorgt er voor dat je anders kijkt". Meer kan ik ook niet bedenken.

'Meester Rammelt,' mompelde Gup maar niemand reageerde. Gup liep de bus uit en strekte zijn armen. Hij ging op zijn tenen staan om zichzelf langer te maken en daarna maakte hij zich kleiner.

'Wat doe jij nou?' vroeg Merel.

'Niets. Ik doe maar wat. Ik train mijn rekspiieren en mijn krimpspiieren.'

'Interessant,' mompelde Merel. 'En lukt het wat?'

'Mijn rekspiieren willen beter dan mijn krimpspiieren als je zo jong bent als ik. Ik groei nog steeds. Ik denk dat jouw krimpspiieren beter zijn ontwikkeld want op een bepaalde leeftijd krimp je weer.'

'Dat is tenminste wijsheid,' zei Merel. 'Dus als ik mijn rekspiieren meer train dan ga ik weer groeien?'

'Wil je dat dan?' Gup stelde een wedervraag waarover Merel na moest denken. 'Ik wil alleen dat mijn hersenen niet krimpen. Ik wil eigenlijk niets vergeten.'

Fien keek Merel van opzij aan.

'Zo is het ook met Harm, zei Fien. Hij denkt dat zijn hersenen zo kapot zijn gegaan door de val dat hij dingen vergeet. Maar de dokter zegt dat het allemaal wel meevalt en tijd nodig heeft. Alle testen zijn prima maar Harm doet zijn stinkende best om aan iedereen te bewijzen dat er niets aan de hand is dat mensen daardoor juist denken dat er wel wat aan de hand is. Hij wil met alles gelijk hebben omdat hij bang is dat anderen denken dat hij niet meer de oude is en juist dingen vergeet. Het is alleen maar bewijzen, bewijzen, bewijzen... en hij wil dat anderen het perfect moeten doen voor hem. Alles moet precies zo en niet anders. Het lijkt soms of hij een boek in zijn hoofd heeft waar alle regels in zijn opgeslagen en als je niet voldoet aan wat er in zijn boek staat dat hij dan op hol slaat. Dan springt zijn stem met huppeltjes en gaat hij steeds harder roepen om zijn gelijk te halen en te krijgen. Daar word ik moe van.'

'Hij ook, denk ik,' zei Merel.

Fien keek verbaasd naar Merel en knikte. 'Dat denk ik ook. Hij denkt soms dat iedereen tegen hem is en dat niemand hem vertrouwt. Dat hij niet betrouwbaar is en dat zorgt er volgens mij voor dat hij nog harder gaat roepen. Ik kan me voorstellen dat Louise steeds meer alleen wil zijn.'

'Het wordt tijd dat hij de zon weer in zijn jurk krijgt,' zei Merel.

Fien keek nieuwsgierig naar Merel. 'Hoe bedoel je?' Merel wees naar haar jurk. 'Dat zei mijn moeder altijd. Iemand die de zon in zijn jurk heeft draagt altijd vrolijkheid met zich mee. Waarom denk je dat ik deze jurk aan heb?'

Gup keek bedenkelijk. 'Ik denk niet dat Harm jouw jurk aan trekt.'

Fien en Merel begonnen te lachen, te schaterlachen zelfs.

'Ik zou Harm wel eens in die jurk willen zien,' zei Fien. 'Hij mag hem van me lenen,' lachte Merel.

'Misschien kun je er een voor hem maken,' opperde Otto. 'Ik ga er direct mee aan de slag,' lachte Merel.

Ze grinnikten, Fien en Merel maar Gup zag dat er ook een droevige saus over de lach lag. 'Wie de oplossing heeft mag het zeggen,' zuchtte Fien.

Gup fluisterde: 'Meester Rammelt.'

Merel keek naar Gup en wenkte hem terwijl ze op stond. Ze nam Gup bij zijn hand en trok hem vriendelijk mee het stoelenwoud in.

'Je hebt al twee keer de naam van meester Rammelt gezegd. Ik hoorde het wel. Hoe ken jij meester Rammelt?'

'Want?' vroeg Gup.

Merel haalde haar schouders op. 'Meester Rammelt is... ja... hoe zeg ik dat. Iedereen kent hem maar niemand kent hem. Hij heeft geweldige ideeën maar hij voert ze alleen niet uit. Ik weet dat hij

verhaaltjes schrijft, en gedichten en hij wil de hele wereld op een andere manier naar de wereld laten kijken. Hij is heel creatief. in gedachten dan hè. Maar soms lijkt het wel of hij liever alleen wil zijn. Dan zie je hem fietsen. Met zijn handen van het stuur, zijn armen over elkaar. Dan zit hij kaarsrecht en fietst hij waarbij het lijkt dat hij niemand ziet. Soms slentert hij door de velden met een fototoestel in zijn hand, een pen in zijn achterzak en wat velletjes papier bij zich. Hij slentert, soms praat hij met me maar ik kan hem niet altijd volgen omdat hij op een hele andere manier naar de wereld kijkt dan wie dan ook. Hij verbindt dingen waarvan ik nooit dacht dat je ze aan elkaar kon plakken. En als je te dichtbij hem komt voor een geintje of een dolletje dan doet hij letterlijk een stap achteruit. Hij is een beetje ja... een beetje ondoorgrondelijk... Hij wil graag alleen zijn, heb ik het idee en ik heb het idee dat hij eenzaam is.'

'Beschrijf je nu meester Remmelt of beschrijf je Louise?' vroeg Gup.

Met een ruk draaide Merel zich naar Gup. Ze kneep haar ogen dicht en dacht na.

'Verdulte bliksemse vent. Donderse bliksemstraal die je er bent. Die vraag zette me aan het denken. Ik krijg er kippenvel van, weet je. Je hebt gewoon gelijk. Louise is een jongere uitvoering van meester Remmelt. Ze houden er volgens mij allebei van om heerlijk alleen te zijn.'

Gup glom van trotsheid. Hij had Merel onbewust een duwtje in een goede denkrichting gegeven.

'Denk je dat Louise ook graag alleen wil zijn?'

'Die vraag hoef je niet te stellen want volgens mij weet je het antwoord al,' zei Gup met een guitige glimlach.

'Stomme belachelijke ik.' Ze sloeg zichzelf tegen haar voorhoofd. 'Maar hoe ken jij meester Remmelt?' vroeg ze voor de tweede keer.

'Hij zat hier een keer en we kletsten. Hij liet me anders naar de wereld kijken,' zei Gup en knipoogde. 'Echt?'

'Nee, nep. Ja natuurlijk echt. Daarom denk ik dat hij Fien kan helpen.'

Merel draaide een rondje. 'Bliksemse kwajongen. Je bent me er eentje.'

'En dat feestje dat jullie organiseren met de aardappels van boer De Jong om het eind van het stoelenwoud te vieren?' zei Gup opeens, 'heb ik goed begrepen dat jullie zo veel mogelijk mensen willen uitnodigen om te eten wat er op dit moment groeit in de tuinen van tante Jantje, aangevuld met de langzaam groeiende aardappels van boer De Jong?'

Merel keek vol verbazing naar Gup.

'Wie heeft je dat verteld?' vroeg ze waarbij haar ogen fel en vurig bijna dwars door hem heen keken.

'Niemand,' zei Gup doodleuk, 'maar door je reactie begrijp ik dat ik goed gegokt heb.' Gup gniffelde en vroeg doodleuk: 'Heb je mijn hulp nog ergens bij nodig?'

Merel schudde haar hoofd. 'Je bent een bijzondere knaap, Gup. Dat ben je zeker. En nee, wanneer we je hulp nodig hebben dan rammelen we wel met de pispot.' Toen Gup verbaasd keek zei Merel: 'Dat is wat mijn vader altijd zei: als ik je nodig heb dan rammel ik wel met de pispot. Nou kom jongen, we gaan terug naar het hooggeëerde gezelschap dat we zo plotseling achterlieten. En ik denk dat ik meester Remmelt maar eens ga opzoeken. Dat beloof ik.'

Dini liep al heel vroeg door het stoelenwoud. Ze zocht met haar neus naar de grond gericht tussen de stoelen en Gup, die slaperig voor het raam van het jeugdgebouw stond en er naar keek, liep naar buiten om haar te helpen.

'Hulp nodig?' vroeg hij.

'Louise is een armband kwijt.'

‘Hoe weet je dat?’ vroeg Gup. ‘Dat heeft ze me gezegd. Of nee, geschreven... oh nee, met gebaren uitgelegd,’ sprak Dini verward.

‘Dus ze heeft het met gebarentaal opgeschreven en daarna voorgelezen?’

Dini schudde haar hoofd. ‘Ik ben wat in de war. Louise heeft volgens mij slecht geslapen vannacht en stond al voor half zeven bij me in de tuin. Ik begreep uit haar gebaren dat ze haar armband kwijt was geraakt en zocht. De armband had ze van Harm gekregen vlak voor hij van de zolder af donderde. Weet je, Gup, ik kan aan Louise zien waar ze mee zit. Ik kan haar gezicht lezen. Dat is een open boek. Ik ging vroeger altijd mee met mijn vader om groente en fruit langs de deuren te verkopen. Ik kon na een tijd aan de gezichten van de mensen aflezen of ze wat nodig hadden en hoe hun pet stond. Ik let op hun gebaren en op hun houding, op hun woorden en op de toon waarop ze praten en als belangrijkste let ik op hun gezichtsuitdrukking. Die vijf dingen helpen me om te luisteren. Bij Louise kan ik niet letten op wat ze zegt en de toon waarop ze wat zegt maar de andere drie zeggen me genoeg. Zo weet ik dat ze denkt dat door het verlies van haar armbandje alle contact met haar vader is verloren. Daarom heb ik gezegd dat ik hier op zoek zou gaan. Dat armbandje is enorm belangrijk voor Lousie.’

‘En dus ook voor haar vader,’ zei Gup.

Dini knikte. ‘Dat armbandje is een stukje leer maar eigenlijk is het de band die ze samen hebben. Ik heb geen idee waarom ze zo tegen elkaar doen. Ze kunnen elkaar niet meer bereiken en nu is de armband ook nog weg, gebroken misschien.’

Gup liep met Dini mee en zocht waar zij zocht. Niet veel later kwam Louise aanlopen. Gup kon niet zien hoe ze keek maar Dini zei meteen: ‘Ze heeft hem nog niet terug.’ Louise ging naast Gup lopen waardoor ze met zijn drieën zochten. Het was Gup duidelijk dat ze de armband niet in de tuinen van tante Jantje had gevonden. Bijna tegelijkertijd met Louise kwam van de andere kant ook Fien aangelopen. ‘Oh oh,’ zei Dini. ‘die is boos.’

‘Zeg me waar je naar toe gaat als je weg gaat,’ riep ze met stemverheffing maar Louise haalde haar schouders op. ‘Kijk naar me als ik wat tegen je zeg.’ Louise keek heel even naar haar moeder en richtte dan haar blik weer op de grond. ‘Blijf naar me kijken. Je lag niet in je bed vanmorgen. Je schoenen stonden niet op hun plek en de deur stond open. Ik ben direct naar de appelzolder gegaan maar daar was je ook niet.’

‘Wat had je verwacht,’ zei Dini kalm, ‘dat ze zichzelf naar beneden had laten vallen?’

‘Bemoei je er niet mee, ik heb het tegen Louise.’ ‘Volgens mij schreeuw je tegen jezelf,’ zei Dini. Fien werd nog kwader en ging languit voor haar moeder staan. ‘Ik schreeuw niet tegen mezelf. Ik praat met Louise.’

‘Dus dit noem jij praten? Ik hoor alleen iemand die verschrikkelijk boos is en daar ben ik blij om.’ Fien hapte naar adem. ‘Blij dat ik boos ben? Het moet niet veel gekker worden. Ik ben woedend omdat dat kind zomaar weg loopt en me niets zegt.’

‘Dat kind? Het is toevallig wel je dochter, Fien, en niet “dat kind”. En ja, ik ben blij dat je boos bent, alleen ben je boos op de verkeerde.’ Nadat ze dat had gezegd draaide Dini zich om en liet Fien nadenken.

‘Op wie zou ik dan boos moeten zijn, volgens jou? Op mezelf?’

‘Op Harm.’

Fien schrok. ‘Ik kan toch niet boos zijn op Harm. Weet je wat hij allemaal mee heeft gemaakt? Dat is niet eerlijk om boos op hem te worden.’

Dini draaide zich terug naar Fien. ‘Harm is een goede vent en ja, hij heeft een verschrikkelijk ongeluk gehad. En nu is hij bang dat hij niet meer de oude wordt. Maar geloof me, lieve dochter, hij wordt niet meer de oude als je hem zijn gang laat gaan in zijn boosheid. En hoe meer je hem zijn gang laat gaan, des te eerder verlies je er nog iemand bij. Louise namelijk. Dus stop met boos zijn op haar en laat zien dat je om haar geeft door mee te helpen met zoeken naar de armband die Harm haar gaf vlak voor hij van die appelzolder donderde.’

Dini’s tirade hielp. Met elk woord dat ze er uitgooiden kalmeerde Fien en tijdens de laatste zin sloot Fien haar mond en keek van Louise naar Gup en naar Dini. Ze liep naar Louise en pakte haar hand. Louise kneep in de hand van haar moeder, zo stevig als ze kon. Fien kneep terug en toen ze

uitgeknepen waren ging Fien op haar knieën voor Louise zitten en omhelsde haar. Louise drukte haar wang stevig tegen die van haar moeder.

‘Ik was bang dat ik je ook nog kwijt was toen ik merkte dat je niet in huis was.’ Louise hield haar moeder nog steviger vast.

‘Zorg alsjeblieft dat je terug gaat in je gedachten naar gisteravond en dat je bedenkt waar je liep toen je de armband nog om had. Als je het niet weet dan ga je terug naar de plek die je wel weet. Ik help je als je wilt dat ik je help maar ik weet zeker dat je het kunt.’

Louise knikte en liet haar moeder los. Ze liep naar haar stoel en ging zitten. Fien en Dini slenterden samen zwijgend langs de stoelen en Gup liep terug naar het hotel.

‘Ik wil wat leuks doen,’ zei Gup, ‘anders word ik hier gek.’

‘Duik maar eens in de aardappels.’ Otto was serieus. ‘Wanneer is dat eindfeest eigenlijk waarvoor jullie het hele dorp uit willen nodigen?’

Otto keek met een scheef hoofd naar Gup. ‘Hoezo?’

‘Ik weet al lang dat jullie iedereen een maaltijd willen laten maken van groenten en kruiden die op de tuinen van tante Jantje groeien. Jullie willen met producten uit de streek aan de slag om de mensen te laten proeven hoe lekker hier alles is. Maar omdat er op al die tuinen niet genoeg aardappelen voor iedereen groeien heb je boer De Jong daarvoor gevraagd,’ zei Gup.

Otto keek hem met open mond aan. ‘Hoe ben je daar zo snel achter gekomen?’

Gup haalde zijn schouders op. ‘Jullie zijn een open boek. Volgens mij stond het op jullie voorhoofd geschreven.’

‘Wie er van weet moet ook meehelpen, heb je dat ook op onze voorhoofden gelezen? Het stond in de kleine lettertjes.’

‘Zeker in jullie rimpels?’

‘Ach jij,’ lachte Otto. ‘Maar weet je Gup? We willen aan iedereen vragen om hun lekkerste recept met aardappels klaar te maken voor een ander. Zo kunnen we met groenten en kruiden uit de omgeving en aardappels van dit land heerlijke maaltijden maken waardoor iedereen andere recepten probeert.’

‘Maken jullie dan een boekje met de recepten?’ vroeg Gup.

‘Misschien later, we willen eerst recepten hebben. Zo veel mogelijk. Meester Remmelt heeft een oproep gedaan aan de inwoners. Die oproep hebben de kinderen van school bij iedereen in het dorp bezorgd met de vraag of ze een recept willen aanleveren waarbij aardappels centraal staan en verder groenten die op dit moment in de tuinen groeien. Morgen wordt iedereen uitgenodigd om op het slotfeest van het stoelenwoud te komen.’

‘Wat is er allemaal klaar dan?’ vroeg Gup. Otto haalde zijn schouders op. ‘Daar vraag je me wat. Merel heeft het wel gezegd. Sla in elk geval, en tuinbonen, andijvie, spitskool en bloemkool. Als je het wil weten moet je het even aan haar vragen.’

‘Ik heb nog een idee,’ zei Gup. ‘Vertel.’ Gup liep bij de bus vandaan. ‘Later,’ zei hij, ‘ik ga boer De Jong wel opzoeken.’

‘Die is bij meester Remmelt, ik zag ze daar net zijn huis binnen gaan.’

‘Jij houdt ook alles in de gaten,’

‘Wanneer je op zo’n centrale plek als wij staan dan krijg je nog wel eens wat mee ja.’

Gup zwaaide en liep naar het huis van meester Remmelt.

Op het moment dat hij vlak bij het huis was kwam Louise hem achterop, haalde hem in en ging breed lachend voor hem staan. Ze stak haar hand omhoog en Gup zag de armband. Die was weer op zijn plek. Gup stak zijn hand omhoog en gaf Louise een high five. Ze pakte zijn hand vast en trok hem mee.

Gup stond stil en keek ernstig naar Louise.

‘Ik vind het leuk om met je mee te gaan maar het zo veel eenvoudiger zijn wanneer je met me zou praten. Ik hou van humor maar in je zwijgen zit alleen maar verdriet. Ik hou van woordgrapjes maar ik krijg ze van jou niet terug. Ik heb het idee sinds ik hier met mijn vader ben dat ik in een wereld van volwassenen leef met iemand van mijn leeftijd die daar ook in leeft maar er voor heeft gekozen om zo ver in een hoekje verstopt te zitten dat ik niet weet of ze wel echt leeft.’

Gup haalde diep adem en zuchtte. Louise keek hem met grote ogen aan. ‘Ik ga met je mee maar dan wil ik je mooiste woorden en je mooiste gedichten lezen. Vrolijk hoeven ze niet te zijn maar ik wil jouw woorden aan je voorlezen om je te laten horen hoe mooi je dingen kunt beschrijven zonder dat je praat waarbij ik tegelijkertijd hoop dat ik ooit je stem mag horen. Snap je?’

Louise knikte met een gulle lach. ‘Je hebt je armband weer. Ik weet dat die belangrijk voor je is omdat je die van je vader kreeg. Ik weet ook dat je je vader nooit zult bereiken als je niets zegt. Hij heeft het juist nodig dat je hem laat zien dat je er voor hem bent maar in plaats daarvan trek je jezelf terug en kan hij jou niet bereiken. Net zoals jij hem niet kunt bereiken. Ik ga met je mee als je in ruil daarvoor één keer iets tegen je vader zegt. Geen ja of nee zeggen, Louise. Ik wil dat je iets tegen hem zegt dat zo moeilijk is dat ik niet eens weet of je het kunt zeggen. Maar als je het niet zegt blijven

jullie langs elkaar heen lopen en zwijgen. Door het verdriet om het verlies van je armband weet ik zeker dat je weer wilt dat het wordt zoals het was. Ik ga met je mee op die voorwaarde.'

Gup durfde Louise niet aan te kijken. Hij merkte dat ze haar boek pakte en wat opschreef. Even later liet ze hem lezen wat ze had geschreven.

"Okay."

Daarna gaf Louise hem een kus op zijn wang en rende voor hem uit waarbij haar lange haren hun best deden om tegen haar schouderbladen aan te wapperen. Gup kwam naast haar rennen en had het idee dat ze met zijn tweeën door een tunnel holden. De wind waaide door zijn haren en streefde zijn huid. Hij keek zo nu en dan opzij en wist dat Louise hetzelfde deed als hij in de verte staarde. Gup realiseerde zich dat ze naar de tuinen van tante Jantje renden. Nadat ze door de poort van de tijdvertraging waren gerend hijgden ze uit terwijl ze verder slenterden naar de veranda. Meteen nadat ze zaten opende Louise haar boek en hield Gup een bladzijde voor.

'Ik hou van mooie woorden
meestal komen ze onverwacht
dan luister ik naar de wind
die de woorden omarmt.

ik weet, als ik ze van hem krijg
dat hij ze voor mij heeft verzameld."

Gup las het voor aan Louise. 'Dit bedoel ik,' zei Gup. 'Mooie woorden. Vrolijk. Nu weet ik tenminste dat je die ook bij je hebt naast alle pappelzinnen.'

Louise ademde licht terwijl ze op een mooie manier glimlachte. Ze draaide de armband om haar pols en wees op haar oren. Gup begreep op een wonderlijke wijze dat hij mocht bladeren om woorden te vinden die hij wilde voorlezen. Hij vond al snel woorden die hij voorlas.

"De lucht luistert
ook al zeg ik niets
ik luister
probeer de woorden
die door de wind
worden meegevoerd
te plukken
uit de lucht
die luistert
ook zeg ik
nog
niets."

Verder bladerde Gup. Hij zag bladzijde met woorden die doorgehaald waren, bladzijden met vlekken en scheuren en woorden en zinnen die zo doorgekrast waren dat het onmogelijk leek ze weer tevoorschijn te halen. Gelukkig, zo vond hij, waren er ook mooie stukjes, zwierig geschreven, alsof de pen over het papier had gedanst:

"Ik zoek nooit
naar antwoorden
die komen vanzelf wel
die hebben de tijd nodig
om mij te vinden."

Louise nam het boek even over en doelbewust zocht ze een bepaalde pagina. Zodra ze hem had gevonden gaf ze het boek uitnodigend aan Gup.

“wat ik wil is niet zoveel
een verhaal of zo, of twee
een van papa
een van mama
hetzelfde verhaal
maar anders vertelt
een door papa
een door mama
één verhaal wil ik
nog niet eerder gehoord
waarin ze vertellen
hoe het was
voor ik er was.”

‘Daar moet je zelf voor zorgen,’ zei Gup, ‘want je vader en moeder komen niet zomaar bij je om een verhaal te vertellen als ze niet weten dat jij een verhaal wil horen. Maar om dat te bereiken moet je uit deze tuinen komen en het ze vragen.’

Louise gaf Gup het boek en maakte zich zelf kleiner door haar armen om haar knieën te vouwen en haar kin er boven op te leggen.

‘Ik heb nog nooit het verhaal gehoord van mijn vader over hoe hij en mijn moeder elkaar hebben leren kennen. Ik kan het niet vragen aan mijn moeder want die is overleden toen ik geboren ben. En ik heb het daar eigenlijk nog nooit met mijn vader over gehad,’ mompelde Gup.

Louise keek met grote ogen naar hem en schudde haar hoofd. Ze streek haar haren uit haar gezicht en staarde langdurig naar Gup, of eigenlijk dwars door hem heen. Het leek of ze nadacht over wat Gup net zei. Daarna nam ze haar boek terug, liet ze haar pen fluisterzacht en bedachtzaam over het papier van haar boek gaan en schreef. Gup keek mee en zag dat het meer tekenen dan schrijven was. Na een paar zinnen keek hij de anderen kant op. Hij vond het of hij niet mee mocht kijken, of hij dan te dicht bij Louise kwam. Ze stootte hem zacht aan met de punt van haar pen en legde het boek op Gups schoot.

“pap heeft mam
mam heeft mij
ik heb niemand.

we draaien rond
in een driehoek
terwijl ik weet
dat ronddraaien
in een driehoek
veel beter is
dan geen vader
of geen moeder
te hebben.’

Gup knikte. ‘Misschien heb je gelijk. Maar ik weet niet hoe het is om een vader en een moeder te hebben. Jij wel. En als je wilt dat je weer een vader en een moeder hebt dan moet je niet afwachten tot je vader bij jou komt. Dan ga je naar hem toe en laat je hem een verhaal vertellen. Hij is bang dat hij dingen vergeten is en is daarom zo verschrikkelijk boos. Jij wilt niets van hem horen omdat hij zo kwaad is. Wanneer je iets moois hoort wat hij nog nooit aan je heeft verteld dan kan hij het nooit verkeerd vertellen omdat jij toch niet weet of zijn verhaal het goede verhaal is. En wanneer hij het heeft verteld is de driehoek weer wat steviger omdat jullie een nieuw verhaal hebben dat is ontstaan nadat hij is gevallen.’

Louise stond op, liet het boek op de veranda liggen en slenterde door de tuinen. Ze plukte wat peterselie. Gup wist dat hij wat had gelezen over peterselie en zocht het op.

`peterselie is liefde
wanneer je het proeft
voel je de regendruppels
die het lieten groeien
tintelen in je mond.`

Gup zag dat Louise wat peterselie in haar mond stopte. Haar houding veranderde. Haar haar golfde en waaide op het moment dat ze zich ronddraaide en haar armen in de lucht stak. Louise maakte boksbewegingen. Haar vuisten had ze gebald, haar ene been stond voor de ander en ze bokste tegen een onzichtbare tegenstander. Ze danste op de voorkant van haar voeten, maakte schijnbewegingen, stootte hoog en laag en kroop terug in een verdedigende houding. Gup wist zeker, door iets dat hij had gelezen, dat ze met haar vader vocht. Hij zocht het op en schrok. Hij las het nog een keer en nog een keer.

“ik win nu een keer van je
pappel
je ligt op de grond
naast de ladder
zonder dat er wat beweegt
je bent knock out
eindelijk
en ik heb het gedaan.”

Gup fronste zijn wenkbrauwen. ‘Heb jij je vader laten vallen?’ mompelde hij. Gup keek weer naar Louise. Ze danste en hij kon zich indenken dat ze vaak met haar vader boksgewichten had gehouden. Ze stootte naar boven, dook dan in elkaar om te voorkomen dat denkbeeldige stoten haar zouden raken. Ze zwaaide met haar hoofd van links naar rechts en dook, zo leek het, tussen haar schouders. Het was een ritme dat ze danste, alsof ze bokste op een liedje dat alleen zij hoorde. Ze liep achteruit om dan in een keer met een gestrekte vuist naar voren te komen. Een keer stopte ze, plukte een takje peterselie dat ze tussen haar lippen door in haar mond liet verdwijnen waarna ze weer verder bokste. Gup keek en zag dat ze in volle concentratie stootte. Links, rechts, hoofd naar rechts, hoofd naar links, schouders omhoog, hoofd laten zakken. Haar voeten zweefden tussen het stof door dat ze opwierp door de snelle voetbewegingen die ze maakte. Gup wist dat ze eindigde toen ze een stoot plaatste waarbij haar vuist een snelle beweging van onder naar boven maakte en haar denkbeeldige tegenstander tegen de kin raakte. Juichend stak Louise haar beide vuisten in de lucht. Daarna liet ze haar armen zakken langs haar lichaam en zuchtte ze een paar keer diep. Ze ademde vlug en wiste wat zweetdruppels van haar voorhoofd. Op haar terugweg naar Gup plukte ze peterselie. Ze gaf wat aan Gup die het in zijn mond stopte. Louise had nog wat in haar mond en hield wat stengels in haar hand. Gup bladerde verder omdat hij nu begreep wat hij eerder had gelezen.

“wanneer we boksen
pappel
in de tuinen
op de appelzolder
op onze plekken
dan doen we dat
door eerst de liefde
uit onze peterselie te zuigen
zodat we weten

dat we elkaar nooit
maar dan ook echt nooit
met opzet pijn doen.”

Gup ging vlak voor Louise staan. Zijn neus raakte bijna die van haar, hun ogen staarden.
‘Je gaat,’ zei Gup bijna bevelend, ‘je vader uitdagen om te boksen door hem die peterselie te geven.
Dat doe je tussen nu en een uur. En ik wil weten hoe het afloopt.’
Louise dook even tussen haar schouders alsof ze zich wilde verdedigen, alsof ze een klap had
gekregen maar vlak erna rechtte ze haar rug en balde haar vuisten.
‘Okay,’ fluisterde ze. Daarna draaide ze zich om, nam Gup dwingend bij de hand en trok hem mee.
Gup hield het boek van Louise vast, zij hield de peterselie in haar hand.

Fien stond in de winkel met Merel te praten toen Louise en Gup langs hen langs naar achteren
liepen.

‘Je vader is daar, Louise. Oh nee, hij is in de schuur. Hij...’ Fien stopte met vertellen want Louise en
Gup liepen verder, door het huis, door de achterdeur, over de tegels naar de grote schuur achterop
het terrein. Gup wou zich losrukken maar Louise hield hem vast. Het was of ze wilde dat hij kon zien
dat ze deed wat hij haar gezegd had. Harm stond naast de ladder die tegen de zolder stond en keek
naar boven. Hij hoorde de twee binnen komen maar bleef staan. Louise bleef op een paar meter
afstand staan en keek naar de rug van haar vader. Harm bleef naar boven kijken en raakte een paar
sporten van de ladder aan. Louise zuchtte.
‘Pap,’ zei ze. Harms lijf kwam langzaam in beweging. Hij draaide zich om en keek verbaasd naar Gup.
Daarna kneep hij zijn ogen tot spleetjes en keek naar Louise. Die liet de hand van Gup los en deed
een stap naar voren. Ze stak haar hand met de peterselie uit. Harm keek naar het groene kruid. Gup
zag hem denken. Verward knipperde hij met zijn ogen. Hij balde zijn vuisten en ontspande toen weer.
Hij schudde zijn hoofd zoals Gup Louise had zien doen. Harm zakte wat door zijn knieën en bewoog
zijn hoofd van links naar rechts, dook heel langzaam weg tussen zijn schouders en stond dan rechtop.
Hij balde zijn vuisten weer een keer en deed een stap naar voren. Zijn ene hand opende zich en met
twee vingers pakte hij heel voorzichtig wat peterselie uit de open hand van Louise. Hij knipoogde,
Louise knikte en beiden brachten ze de hand met de liefde naar hun mond. Ze proefden de
regendruppels tintelen op hun tong en gingen in de starthouding staan. Gup wist dat dit niet een
gevecht voor hem was. Het was een gevecht zoals vader en dochter al zo vaak hadden uitgevochten
maar deze keer was misschien wel de belangrijkste wedstrijd die ze ooit zouden houden. Gup hoefde
daar niet bij te zijn en liet de boksers alleen.

Tegen Fien en Merel zei hij alleen maar ‘ze boksen’, legde het boek van Louise op haar stoel achterin
de winkel en liet de twee stomverbaasd achter.

Otto maakte voor Gup een van zijn lievelingspizza's: tomatensaus, salami, uienringen en mozzarella. Hij zong er bij maar aan reacties van mensen die door het stoelenwoud liepen te merken klonk het nergens naar. Gup had wel door dat Otto het deed om hem te laten lachen maar dat bleek lastig. 'Wat is er gebeurd?' vroeg Otto nadat hij voor de zoveelste keer aan een lied was begonnen maar hem niet had afgezongen omdat hij halverwege de tekst vergeten was. Gup vertelde in het kort over de bokswedstrijd en de peterselie. 'En ik heb Louise horen praten. Nou ja, praten? Het was een woord.'

'Dan was het vast een belangrijk woord,' zei Otto. Gup knikte. 'Pap.'

'Dat kan inderdaad een mooi woord zijn. Toen je het de eerste keer zei schoten de tranen uit mijn ooghoeken,' lachte Otto.

'Hoe hebben jij en mam elkaar eigenlijk ontmoet?' vroeg Gup.

Otto smeerde met uiterste precisie wat tomatensaus over de pizzabodem. 'Ik heb hem vierkant voor je gemaakt, mocht dat?'

Gup schudde met zijn hoofd. 'Je geeft geen antwoord op mijn vraag, pap. Maar ja, je mag hem vierkant maken.'

Otto had een ui gesneden en legde de ringen op de bodem. Daarna bekeek hij van een afstand het resultaat, mompelde wat en legde vervolgens de salami en de mozzarella over en tussen de uienringen.

'Je moeder fietste door de stad op een hele oude fiets. Zo'n fiets met een laag frame. Ik zag haar en het was net of ze me wenkte. Niet echt natuurlijk maar dat gevoel had ik. Ik fietste zelf een andere kant op maar mijn stuur draaide zich om zonder dat ik het wilde. Nou ja, misschien wilde ik het wel maar als ik het zo zeg klinkt het wat fraaier.' Otto schoof de pizza de oven in, veegde zijn handen af aan een vaatdoek en ging buiten de bus op een stoel zitten. 'Ik ging achter haar aan en zag dat ze bij de bioscoop afstapte. Ik dacht dat ze naar de film ging en zonder na te denken liep ik haar achterna. Ze opende de deur en ik wilde achter haar aan naar binnen lopen. Pas op dat moment snapte ik dat ze er werkte en niet als bezoeker naar binnen liep.

'We zijn nog niet open,' zei ze, 'maar kan ik wat voor je doen?'

'Drink je straks een kop koffie met me?' vroeg ik plompverloren. Ze keek me heel vreemd aan. 'Nee,' zei ze duidelijk. 'Wil je geen kaartje kopen dan?' Ik heb mijn hoofd geschud, draaide me om en ben weggelopen.'

'Dat ging niet echt goed dus,' zei Gup.

'Kun je wel zeggen. Een half jaar later werd ik als meester aangenomen op een school en in de personeelskamer zat ze. Ik merkte dat ze me niet herkende en tussen de middag ben ik naar haar toe gelopen. 'Kun je je nog herinneren dat iemand je bij de ingang van de bioscoop vroeg of je mee wilde

om een kop koffie te gaan drinken. Ze moest lachen en vroeg of ik dat was. Zo zijn we aan de praat gekomen. Ze had het wel dapper gevonden maar op dat moment had ze een vriend en... nou ja, het was zo snel gegaan dat ze me niet eens goed had bekeken.'

'En toen?'

'Niets. We waren gewoon collega's, dachten we. We kwamen elkaar ook wel eens toevallig in de stad tegen en dan dronken we een kop koffie en praten over het werk maar ondertussen wisten we steeds meer van elkaar. Op een avond kwam ze naar mijn huis en vertelde dat ze meer voor me voelde dan ze tot dat moment had willen toegeven. En daarna zijn we bijna elke dag samen geweest.' Otto glunderde. 'Elke dag.' Gup liep naar zijn vader en gaf hem een knuffel. Daarna wachten ze allebei in stilte tot de pizza klaar was. Gup schoof hem op een bord, en sneed hem in stukken. Zonder te praten deelden ze de pizza. Er kwam een aantal bezoekers in de buurt van de bus maar toen ze zagen dat Gup en Otto aan het eten waren draaiden ze zich om en haalden hun schouders op. 'Ik ben benieuwd hoe het met Harm en Louise gaat,' zei Gup.

'Dat kun je zo aan Harm vragen. Volgens mij loopt hij in zijn hoogste versnelling deze kant op.'

Harm liet er geen gras over groeien. Hij was nog niet binnen hoorafstand of hij liet zijn stem schallen.

'Heb jij dit gedaan?' klonk het hard.

'Heeft wie wat gedaan?' stelde Otto een tegenvraag.

'Of je zoon mijn dochter heeft gehersenspoeld.'

Gup zuchtte. Was er dan niets goed in de ogen van die man. Tegelijkertijd wist hij dat er tegen in gaan niet zou helpen.

'Ik hoor dat je het idee hebt dat ik je dochter heb gehersenspoeld. Vertel eens wat je precies bedoelt,' zei Gup.

'Nou gewoon. Je...' Het leek of Harm stil viel. Hij trok zijn uitgestoken priemende vinger terug en begon te grinniken. Voordat Gup het wist werd hij bij de schouders gepakt en keek hij in vochtige ogen. 'Ik weet niet wat je gedaan hebt jongeman maar Louise en ik hebben weer gevochten. Volgens mij was je er bij maar ik heb je eigenlijk niet echt gezien.'

Gup zag dat Harm ontroerd was.

'Wat heb je met haar gedaan? Ze heeft 'pap' tegen me gezegd en we hebben gebokst.'

Harm liet Gup los. 'Dank je wel, Gup.'

Gup wist niet zo goed wat hij er mee aan moest. Otto hielp hem. 'Gup heeft niets gedaan. Of wel= Maar dat vind je misschien niet leuk om te horen.'

Harm boog zijn hoofd. 'Vertel.'

'Gup was er gewoon. Hij heeft niets gedaan, alleen maar geluisterd naar de stilte van Louise. Hij is met haar naar de plekken geweest waar jij altijd met haar naar toe ging omdat jij er niet was.'

'Maar ik was er wel,' riep Harm. 'Ik was er om de drommel wel. Ik heb de hele tijd geprobeerd om haar aan het praten te krijgen.'

Harm nam weer de houding aan die Gup en Otto van hem kenden.

'Ik hoor wat je zegt,' zei Otto. 'Maar wat probeer je me eigenlijk duidelijk te maken?' Harm keek verbaasd om zich heen. Hij dacht na.

'Dat ik er voor haar was,' herhaalde Harm.

'Vond Louise dat ook?' vroeg Otto.

'Wat is dat voor stomme vraag?'

'Ik hoor dat je zegt dat het een stomme vraag is. Vertel eens wat je daar mee bedoelt.'

Harm leek in verwarring.

'Ik ben bang voor je,' zei Gup. 'Wanneer ik wat zei dan beschuldigde je me. Je blafte tegen me en viel me aan met woorden. Daarom liep ik weg als je begon te blaffen.'

'Dat heb ik helemaal niet door,' zuchtte Harm.

'Ik kon weglopen want ik woon niet bij jou in een huis.'

'Louise kon niet weglopen,' mompelde Harm. 'Lieve help, wat heb ik gedaan?'

‘Je wilde haar laten zien dat je er was voor haar maar je hebt precies het tegenovergestelde bereikt,’ zei Otto, ‘en daardoor heeft ze zich steeds verder terug getrokken.’

‘Maar Louise liep steeds weg. Dat kun je toch niet doen?’

Otto hoefde nu niets te zeggen. Hij kon zien aan Harm dat hij nadacht.

‘Louise vindt het prettig om zo nu en dan alleen te zijn. En jij vindt dat verschrikkelijk want jij wil dat er niets is veranderd na je ongeluk.’

Harm schopte tegen een steentje. ‘Maar ze moet bij me blijven. Ze heeft me zien vallen en heeft Fien opgehaald. Ze heeft me gered. Wanneer ze er niet geweest was dan... nou ja... dan was ik er niet meer geweest. Ze moet bij me zijn.’ Hij keek Otto met grote ogen aan en die keek naar Gup. ‘Heb jij haar gedwongen om bij jou te zijn, Gup?’ vroeg Otto. Gup schudde zijn hoofd. ‘Soms waren we in de tuinen van tante Jantje en dan liep ze opeens weg. Ik snapte dat ze soms alleen wilde zijn. Bij jou kon dat niet,’ vulde Otto aan, ‘en dus zorgde ze er voor dat ze nooit bij je was.’

‘Hoe dan?’

‘Door niets te zeggen,’ zei Otto.

‘Je bedoelt toch niet te zeggen dat het door mij komt dat ze niets zegt?’

Otto en Gup keken elkaar aan en Harm trok zijn hoofd tussen zijn schouderbladen als de bokser die nog een klap verwacht.

‘Jij hebt overal een duidelijke mening over en als je denkt dat Louise niet luistert ga je harder praten waardoor er gebeurt wat je niet wil: ze trekt zich terug.’

‘Hoe kan ik het veranderen?’

‘Door haar toe te staan zo nu en dan alleen te zijn en te mogen dromen. En Louise moet, om jou te snappen, doorvragen over wat je precies bedoelt als je wat zegt.’

‘Niemand luistert naar me. Ze denken allemaal dat ik gek ben geworden na het ongeluk.’

‘Is dat zo, of denk je dat?’ vroeg Otto.

‘Dat denk ik,’ zuchtte Harm die doorhad dat hij weer een mening vertelde.

‘Vertel Louise hoe jij en Fien elkaar hebben ontmoet,’ zei Gup. ‘Dat verhaal wil ze heel graag horen want dat kent ze nog niet.’

Harm grinnikte. ‘Dat is een wel heel bijzonder verhaal. Dat verhaal gelooft niemand.’

‘Denk je dat of weet je dat zeker?’ vroeg Gup.

‘Ach jij, begin je weer?’ lachte Harm. ‘Mag ik het jullie vertellen voor ik het Louise vertel. Ik heb het nog nooit aan iemand durven te vertellen.’

‘Alleen als je een pizza van ons eet,’ zei Otto.

‘Afgesproken maar dan wel nu meteen want ik heb een reuze honger.’

‘Denk je dat of weet je dat zeker?’ vroeg Gup.

‘Ach jij...’

Harm krabde aan zijn kin. Hij at een stoelenwoud pizza in de stoel van Louise en keek afwisselend somber en vrolijk, alsof hij twee gezichten had die met elkaar aan het boksen waren. Soms was de somberheid aan het winnen en stond de vrolijkheid tegen de touwen van de boksring maar nog geen seconde later kon het andersom zijn.

‘Ik was zo verliefd op Fien maar ik was bang dat ze me niet leuk zou vinden. Ik had wat stomme dingen gedaan in mijn jeugd. Elke keer dat ik haar zag dan durfde ik haar niet aan te kijken. Misschien kunnen jullie je dat niet voorstellen maar het was echt zo. In die tijd hielp ik mijn vader mee met het ophalen van oud papier. Dan stond er een container bij de school en stapelden wij het papier dat werd aangeleverd netjes op. De vader van Fien kwam op een zaterdag ook oud papier brengen en tussen het oud papier vond ik een foto van Fien. Sterker nog, het was een heel velletje. Ik heb ze in mijn fietstas gestopt en mee naar huis genomen. Ik nam ook een paar tijdschriften mee waarvan ik zeker dacht te weten dat Fien ze had gelezen. Het waren tijdschriften over muziek en popsterren en ik zag dat er achterin oproepen stonden van meisjes die op zoek waren naar een pen vriend of pen vriendin.’

Harm nam nog een hap van de pizza en bloosde toen hij verder vertelde.

‘Ik heb toen een brief gestuurd naar dat tijdschrift waarin ik deed of ik Fien was en een pen vriend zocht. Ik heb een foto meegestuurd en een beschrijving en natuurlijk haar adres.’

Harm zuchtte. ‘Het idee was leuk maar wat er gebeurde was wat minder grappig. Tenminste nadat haar oproep in het blad stond. Ik zag het staan en heb natuurlijk, want dat was mijn idee, een brief geschreven. Ik bleek niet de enige te zijn. Fien kreeg meer dan dertig brieven. Boos dat ze was want ze snapte er niets van. Ze is zelfs met de brieven naar de politie gegaan en heeft aangifte gedaan. Waarschijnlijk is mijn brief op die manier ook op het politiebureau beland.’

Otto grinnikte. ‘Wat een omslachtige manier om tegen Fien te zeggen dat je haar leuk vindt.’

Harm grinnikte mee. ‘Dus die brieven lagen op het politiebureau. Hoe zijn jullie dan toch bij elkaar gekomen?’ vroeg Gup.

‘Iedereen in het dorp wist dat Fien die brieven had gekregen en dat iemand anders die brief had verstuurd. Ik begon hem te knijpen want als ze nadacht zou ze waarschijnlijk via de oud papier container bij mij terecht kunnen komen.’

Harm ging met een vinger over het bord om de laatste kruimels in zijn mond te krijgen. ‘Ik heb haar nog een brief geschreven en toen ik die had geschreven ben ik met die brief naar haar toe gegaan. Ik wachtte bij haar huis tot ze wegfietste en ben achter haar aan gegaan. Toen ze buiten het dorp was ben ik naast haar gaan fietsen en heb alles opgebiecht.’

Harm zuchtte.

'Man, wat was ze kwaad. Zo boos heb ik nog nooit iemand gezien. Ik besef dat ik de afgelopen tijd heel boos ben geweest maar zo kwaad als zij... En terecht. Ze heeft de brief die ik voor haar bij me had verscheurd en ze eiste dat ik naar het politiebureau ging om me aan te geven. Ze reed ziedend bij me vandaan en heeft me een hele tijd niet aangekeken. Pas een half jaar later kwam ze naar me toe, in het zwembad. Ze had de brieven weer van het politie bureau opgehaald om mijn exemplaar te lezen omdat ze het eigenlijk wel dapper van me vond wat ik had gedaan. Dapper maar oerstom. En uit haar tas haalde ze een brief voor mij. Ze vertelde er bij dat haar vriendinnen dit niet mochten weten. Ik ben een kleedhokje in gegaan en heb de brief gelezen. Zo zijn we, zonder dat anderen het wisten, elkaar brieven gaan schrijven, vol gedichten en mooie zinnen.'

'Dus daar heeft Louise het van,' zei Gup.

Harm keek niet begrijpend naar Gup.

'Weet je niet wat er in het boek van Louise staat?'

Harm schudde zijn hoofd.

'Gedichten. Heel veel. Over jou en over Fien, over haarzelf en over stil zijn.'

'Echt?'

Gup knikte en liet Harm het gedicht lezen dat aan de stoel hing.

Harms gezicht veranderde per seconde. Hij werd verdrietig en blij, boos en vrolijk en alles er tussen in.

Otto kwam met een kop koffie aanzetten die Harm met trillende vingers aanpakte.

'Weet je zeker dat ze het verhaal wil horen dat ik net aan jullie vertelde?'

Gup knikte. 'En hoe het verder ging.'

'Dat is snel verteld. We kregen verkering, zijn getrouwd en na een paar jaar kwam Louise. Zo simpel als dat. We deden veel samen, Louise en ik. Tot het ongeluk. Ik heb echt niet door gehad hoe Louise dacht omdat ik zo met mezelf bezig ben. Ik ben zo bang geweest, ik ben nog bang.'

'Je hebt aan Fien verteld dat jij die brief naar dat blad had gestuurd. Volgens mij is het makkelijk om ook weer een keer acht naast Louise te gaan fietsen,' zei Otto.

'Dat ga ik doen, alleen ga ik niet fietsen. Ik ga naast haar zitten op de veranda in de tuinen van tante Jantje.' Hij stond op. 'En toch denk ik dat Louise nog ergens mee zit wat ze me niet durft te vertellen.'

'Denk je dat of weet je dat zeker?' vroeg Gup.

Harm dacht na. 'Geen van beiden. Ik voel het. Overal. Ik voel het overal.'

'Misschien kun je haar een gedicht schrijven. Of een brief,' zei Gup.

Harm ging voor Gup staan en zei: 'Dat ga ik doen, Gup, ik beloof het. Weet je wat, er is geen betere plek om dat te doen dan hier. Hebben jullie pen en papier voor me?'

Gup liep naar de groene brievenbus die op de brink stond, opende de klep en haalde er een gastenboek uit waar bezoekers aan het stoelenwoud in konden schrijven wat ze er van vonden. Het was een zelfde soort boek als van Louise met als verschil dat deze rood was. In de brievenbus lagen stiften en een paar pennen. Hij nam een handvol mee en gaf Harm het boek en het schrijfgerei. Harm opende het boek, nam een pen in zijn hand en ging schrijven. Wat Gup opviel was dat Harm er net zo serieus bij keek als Louise, met zijn tong uit zijn mond.

Terwijl hij Harm zo zag schrijven schoot hem opeens iets te binnen, iets dat hem niet zo was opgevallen op het moment dat hij het had gelezen. Het was een gedicht in het boek van Louise dat hij had gelezen maar waarvan de betekenis niet tot hem was doorgedrongen. 'Ik denk dat Louise denkt dat het haar schuld is dat je bent gevallen,' zei Gup.

Harm keek hem afwachtend aan.

'Denk je dat of weet je dat zeker?'

Gup dacht na. 'Ik voel het,' zei hij, 'want ik heb een gedicht gelezen waardoor ik dat voel. Het was het eerste gedicht dat in het boek stond. De allereerste woorden.'

Harm knikte. 'Dank je wel,' zei hij. 'Het zou heel veel verklaren.' Daarna wendde hij zijn hoofd af van Gup en schreef verder.

Merel, Fien en meester Remmelt hadden weer met Otto bij de bus afgesproken. Fien had Dini gevraagd om op de winkel te passen omdat ze er bij wilde zijn wanneer ze het slotfeest nog een laatste keer zouden doorspreken. De dorpsbewoners hadden een brief in de bus gekregen. Iedereen was uitgenodigd om mee te doen aan de speciale maaltijd. De ingrediënten ervoor mocht iedereen komen halen bij de school waar meester Remmelt en Merel zouden zorgen voor het uitdelen. Het was de bedoeling dat iedereen eten zou maken met wat er op dit moment beschikbaar was in de tuinen van tante Jantje en de andere groentetuinen in de buurt. Morgenavond zou het zo ver zijn. Om klokslag zes uur moest het festijn beginnen en elk kind mocht na afloop zijn eigen stoel en gedicht mee naar huis nemen. Meester Remmelt had op school een project gekoppeld aan de stoelen. Lessen over duurzaamheid en het voorkomen van voedselverspilling dus hij verwachtte dat er veel kinderen en hun ouders zouden komen. Otto had in de buurt van de bus vier stoelen en een tafel neergezet, Harm zat nog steeds op zijn plek te schrijven en Gup was in de bus bezig met snijden van ingrediënten voor de pizza's.

Hij zag vanuit zijn ooghoeken Merel en Fien in zijn richting slenteren. Hij zag dat Fien haar hand op de arm van Merel legde toen ze Harm zag zitten. Ze deed haar hand voor haar open mond en schudde haar hoofd. Daarna liep ze naar Harm.

'Je schrijft weer,' zei ze zacht.

Harm keek op waarbij zijn gezicht danste. Zijn ogen glommen van plezier, hij had een glimlach die zijn wangen optrokken in de richting van zijn ogen en hij haalde, alsof het de normaalste zaak van de wereld was dat hij schreef, zijn schouders even op.

'Voor Louise,' zei hij zonder verdere uitleg. Fien begon spontaan te huilen waarop Harm opstond en haar in zijn armen nam. Fien ging naast Harm zitten en luisterde toen hij een van de gedichten voorlas die hij net had geschreven.

"Ik hou van dezelfde stilte
en de stiltes
tussen twee stiltes in.

die momenten

probeerde je te rekken
oneindig lang
en nog iets verder
dan oneindig lang.

ik deed te veel mijn best
jou niet te laten zwijgen
wil graag weer samen met je
op onze veranda zwijgen
nadat ik je verhalen heb verteld
die jij nog nooit hoorde.”

Fien knikte en drukte een kus op Harms lippen. ‘Nog een,’ zei ze.

“ik had geen antwoorden
op de vragen die ik had
Louise
omdat ik geen vragen stelde.
ik dacht alleen maar
zonder na te vragen
ik zoek nu antwoorden
nadat ik vragen heb gesteld.”

Harm keek naar Fien en daarna naar Gup.

“ik wil weer boksen
niet tegen mezelf
of tegen jou Louise
ik wil gewoon weer boksen
met peterselie
met liefde
in mijn mond.

jouw vuisten voelen
omdat ik weet
dat als ik je vuisten voel
dat je bij me bent
en ik nog weet
dat ik leef.’

Harm bladerde in het rode boek. Fien en Gup zagen dat hij meer dan dertig bladzijden had volgeschreven. ‘Precies zoals je ooit voor mij schreef,’ zei Fien en bloosde. ‘Ik heb het ons verhaal aan Gup en Otto verteld. Straks ga ik het ook aan onze kleine meid vertellen.’

‘Doen,’ zei Fien. ‘Ze komt hier zo naar toe. Maar ze is niet meer onze kleine meid Harm.’
Ze stond op. ‘Schrijf,’ zei ze. ‘Dat heeft ze nodig.’ ‘Ik ook,’ zei Harm en daarna nog een keer ‘ik ook.’

Louise kwam in gedachten verzonken voor het uitgeefraam van Gup staan. Ze had haar vader niet zien zitten en keek met lachende ogen omhoog terwijl ze haar boek op de uitgeeftafel legde. Gup zuchtte diep waarop Louise vragend keek.

‘Denk jij dat je vader door jou is gevallen?’ vroeg hij. Louises gezicht betrok en er kwam een grauwe sluier over haar ogen. Ze wilde haar boek pakken en weglopen maar bedacht zich en knikte met haar hoofd. Ze opende het boek op de eerste bladzijde.

‘Het was mijn eigen schuld Louise,’ zei Harm zacht om haar niet te laten schrikken. Louise draaide zich om en zag haar vader met zijn boek in de hand. Ze keek verbaasd maar herstelde zich snel. Ze reikte hem haar boek en liet hem de eerste bladzijde lezen. Harm las de woorden hardop aan zichzelf voor.

“als ik
die pas
niet had gezet
naar links

als ik
die pas
naar rechts
had gezet

dan papa
was jouw val
geen val geweest.”

Harm keek naar Louise. ‘Zo is het niet gegaan meid. Jij stond beneden en ik was boven,’ zei hij kalm alsof hij wist dat hele belangrijke woorden voor Louise waren. ‘Ik weet nog dat ik gedroogde appelstukjes heb gepakt en een in mijn mond had gestopt. De ladder stond op een andere plek. Ik had hem daar neergezet,’ zei hij met de nadruk op elk woord. ‘Ik en niet jij. Ik ben laatst terug gegaan en ik heb foto’s gezien die ze gemaakt hebben om het ongeluk te onderzoeken. Het was mijn schuld, mijn eigen schuld. Ik heb van iedereen te horen gekregen dat jij me juist had gered. Je was er bij Louise en jij hebt mama gewaarschuwd. Jij bent mijn redding geweest. Als jij er niet bij was geweest dan...’

Louise schudde haar hoofd.

‘Ik ben nog nooit zo zeker geweest Louise. Ik heb een misstap gezet. Niet jij. Ik heb niet goed gekeken waar de ladder stond. Niet jij. Ik ben gevallen. Niet jij.’

Louise pakte de pen uit Harms hand en schreef razendsnel. Ze gaf haar boek aan Harm, die hardop las wat ze net had geschreven.

“wanneer je
zoals je net zei
dit zeker weet
pappel
dan hoef je nooit
echt nooit meer te twijfelen
aan jezelf
en of het goed met je komt

wanneer je dit zeker weet
is al het andere onbelangrijk

als je de rust hebt
om niet meer te twijfelen
of het goed met je komt
stop ik met zwijgen.”

Harm knikte.

‘Je doet het goed papa,’ zei Louise. Harm keek dankbaar naar Louise. ‘Je wilde zo graag weer mijn vader zijn van voor je val maar je geloofde niemand als ze tegen je zeiden dat het goed zou komen. Het komt goed en...’ Louise hield haar vader stevig vast, ‘ik wil nu weten hoe jij en mama elkaar hebben ontmoet. Stom hè maar ik wil het gewoon weten. En weet je waarom? Dat is een verhaal dat ik niet ken, een verhaal van voor je val. Door het me te vertellen kom je er weer achter dat je niets echt bent vergeten.’

Harm grinnikte. ‘Goed,’ zei hij, ‘maar niet hier. Ik wil met je naar de tuinen van tante Jantje. Dan gaan we daar op de veranda zitten zonder die pottenkijker.’ Hij wees in de richting van Gup die net deed of hij enorm verontwaardigd was. Lachend keek hij toe hoe Louise en Harm opstonden en weg liepen.

‘Wacht even,’ zei Gup, ‘wil je wel nadenken over een nieuw gedicht voor op je stoel?’

Louise schudde haar hoofd. ‘Deze hoort bij deze stoel. Maar misschien schrijf ik wel een nieuwe, voor een andere stoel. Voor die van jou of zo.’

Gup liep door het stoelenwoud. Het zag er anders uit dan gisteren. Er stond overal stoelen en tafels klaar voor de maaltijd die zo zou beginnen. Hij had vanmorgen van Louise gehoord dat zij en Harm een hele tijd op de veranda hadden gezeten. Fien was er later bij gekomen en Dini had avondeten gebracht dat ze er samen hadden gegeten. Louise had de gedichten van Harm gelezen en Harm die van haar. Ze hadden de avond afgesloten met een bokswedstrijd. Meester Remmelt was er ook bij toen Louise vertelde wat er allemaal was gebeurd in de tuinen van tante Jantje. Meester Remmelt was nu, zo vlak voor de gasten van het stoelenwoud zouden aankomen, het overzicht een beetje kwijt.

‘Ik ben weer eens een kip zonder kop,’ mompelde hij toen Otto vroeg wat er aan de hand was. ‘Ik ben nu het liefst heel ergens anders.’

‘Dat kan,’ zei Otto. Daar staat je fiets. Binnen vijf minuten ben je ergens anders.’

Remmelt schudde zijn hoofd. ‘Ik ben de kapitein van dit schip en de medebedenker van dit grote festijn. Ik kan nu niet weggaan. Ik weet ook wel dat mijn zenuwen straks wel weg zijn.’

'Ga je ook nog een toespraak houden?' vroeg Gup.

'Drommels ja, dat moet ook nog. Maar ik hou het kort omdat anders het eten koud wordt.'

'Waarom heb je dit eigenlijk ooit bedacht, dit stoelenwoud,' vroeg Gup.

Meester Rummelt keek hem aan.

'Voor Louise,' zei hij stilletjes. 'Ze praatte niet na het ongeluk van haar vader. Ik weet wat voor mooie dingen ze kan zeggen en ik wil graag elk kind een stem geven. Ik heb dit jaar van alles gedaan om haar te helpen maar het hielp niet omdat het tijd nodig had. Toen we het op school hadden over een project met gedichten was ze juist die dag ziek thuis en was dus haar stoel leeg. Ik wilde haar stoel weer gevuld hebben en zo kwam ik op het idee van het stoelenwoud.'

Gup was stil en keek naar meester Rummelt die wat ongemakkelijk drementelde.

Gup gaf meester Rummelt zonder wat te zeggen een stomp tegen zijn schouder, daarna een high five.

'Goed gedaan, meester.'

Meester Rummelt aaidde Gup over zijn hoofd. 'Dank je Gup. Jij ook, goed gedaan. ik denk dat je, juist door Louise te laten zijn wie ze is, hebt geholpen.'

Gup bloosde. Samen keken ze naar het stoelenwoud en hoe van alle kanten de gasten aankwamen lopen. Tussen de deelnemers liepen ook Fien en Harm en tussen hen in liep Louise. Ze glommen alledrie en het leek of ze in het middelpunt van de belangstelling stonden. Zodra ze Gup zag rende Louise naar hem toe.

'Dank je wel,' zei ze. 'Ik weet dat jullie morgen weg gaan. Daarom heb ik dit voor je geschreven.'

Louise gaf Gup een kus op zijn beide wangen en hield hem zo lang stevig vast tot meester Rummelt het woord nam. Louise rende naar haar plek, tussen haar ouders. Gup ging naast zijn vader zitten. De woorden van meester Rummelt hoorde hij niet. Hij las de woorden van Louise. En nog eens, en nog eens.

"ik hou van de stilte
nog steeds
en steeds meer.

ik hou meer nog
van de stiltes
tussen twee stiltes in.

die momenten
probeer ik te rekken
oneindig lang
en nog iets verder
dan oneindig lang.

ik hou van de woorden
die we samen spraken
ook al zei ik ze
al die tijd zonder geluid.

Ik hou meer nog
van je luisteren
naar mijn stiltes
mijn oneindige stiltes.

elke keer
als het stil is
ergens diep in mij

dan weet ik
dat jij er bent
om die oneindige stiltes
fluisterend op te vullen.”

xxx Louise.